

ΕΔΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Το Καποδιστριακό

• Μηνιαία Έκδοση του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών •

<p>Η Α. ΠΑΠΑΡΗΓΑ ΘΥΜΑΤΑΙ ΤΑ ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑ</p> <p>Η Γενική Γραμματέας της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. μοιράζεται μαζί μας αναμνήσεις από την Φιλοσοφική και το φοιτητικό κίνημα.</p> <p>σελ. 2</p>	<p>Ο Δ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ</p> <p>Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας αναγορεύθηκε Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών.</p> <p>σελ. 4</p>	<p>ΕΚΤΩΡ ΚΑΚΝΑΒΑΤΟΣ (1920-2010)</p> <p>Έφυγε από την ζωή ο σημαντικός ποιητής Έκτωρ Κακναβάτος, ο τελευταίος μεγάλος ποιητής της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς.</p> <p>σελ. 6</p>	<p>Ο Κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ ΓΡΑΦΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ</p> <p>Ο καθηγητής Κ. Τσουκαλός γράφει για την επινόηση της ετερότητας και τις παγίδες της - μια άλλη ματιά στο "δικαίωμα στη διαφορά".</p> <p>σελ. 7</p>	<p>ακόμα</p> <ul style="list-style-type: none"> • ο τύπος σελ. 2 • νεολαία σελ. 10 • ρεπορτάζ σελ. 13 • πολιτιστικά . . . σελ. 14 • σημειώσεις . . . σελ. 16
---	--	--	---	---

Περισσότερα τυπικά προσόντα – μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας

Πτυχιούχοι αλλιά... άνεργοι!

- Στους νέους 15-24 ετών η ανεργία έφτασε το 27,5% και στα άτομα 25-34 ετών το 12,6%!
- Το 29,2% των νέων μεταξύ 15-24 ετών εργάζεται σε θέση επισφαλούς εργασίας ή με συμβόλαιο προσωρινής απασχόλησης.

Εκατόν πενήντα χιλιάδες νέοι αποπερνούν σήμερα τη «γενιά» των άνεργων πτυχιούχων που καταγράφονται στη χώρα μας. Το πρόβλημα των νέων που είναι άνεργοι ή υποαπασχολούνται παρά τις σπουδές και τα προσόντα τους, γιγαντώνεται διαρκώς και απαιτεί άμεση αντιμετώπιση από την Πολιτεία. Τα πανεπιστήμια της χώρας μας μορφώνουν κάθε χρόνο εκατοντάδες νέους και νέες που θα

χρειαστεί στη συνέχεια να περιμένουν έως και πέντε χρόνια πριν αποκατασταθούν επαγγελματικά. Στο 9,8% ανήλθε το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας τον Οκτώβριο, από 7,4% που ήταν ένα χρόνο νωρίτερα και 9,1% που ήταν τον Σεπτέμβριο του 2009, όπως αναφέρουν τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Στους νέους 15-24 ετών η ανεργία έφτασε το 27,5% και στα άτομα 25-34 ετών το 12,6%.

φάκελος-αφιέρωμα στη σελ. 8

Οι 18 όροι της Συνόδου των Πρυτάνεων για το Πανεπιστήμιο του αύριο

- «Θερμός» αναμένεται ο πρώτος μήνας του νέου έτους

Σελ. 3

παράθυρο στον κόσμο – Αυστραλία

Μεγάλες πλημμύρες

Το νέο έτος ξεκίνησε με μεγάλες πλημμύρες για χιλιάδες κατοίκους στο Queensland της Αυστραλίας. [Πηγή: <http://www.bbc.co.uk/news/>]

μαρτυρία

Της **Α. Παπαρήγα** *

Σκόρπιες αναμνήσεις απο τη Φιλοσοφική Σχολή και το φοιτητικό κίνημα

Η ημέρα που είδα το όνομά μου στη λίστα των επιτυχόντων στην Φιλοσοφική Σχολή καταγράφηκε ως η ευτυχέστερη της ζωής μου. Σήμερα αυτή η μέρα, χωρίς βεβαίως να διαγράφεται, έχει θολώσει αρκετά, φυσικό πράγμα όταν η ζωή σου καθορίζεται από περισσότερα, ακόμα πιο ουσιαστικά γεγονότα και επιλογές. Η απογοήτευση ήρθε πολύ γρήγορα μέσα στους πρώτους μήνες, όταν ανακάλυψα ότι η παρεχόμενη γνώση απέιχε πολύ από την πραγματική επιστήμη, ήταν αντιδραστική, μακριά και από τον παιδαγωγικό χαρακτήρα που κυριαρχούσε τότε στη Σχολή. Δώσαμε κάποιες μάχες τα μέλη της Δημοκρατικής Νεολαίας Λαμπράκη, για το περιεχόμενο των μαθημάτων, για την κατάργηση του αποκρουστικού μονολόγου. Θυμάμαι μια παρέμβασή μου στο μάθημα, όταν τέθηκε το ζήτημα να διδασκόμαστε όλα τα φιλοσοφικά ρεύματα, όπως τον μαρξισμό, τον υπαρξισμό. Φωνή βωώντος στην τότε έρημο. Σημειώνω ότι η διδασκαλία της φιλοσοφίας έφθανε ως τον Καντ και τους νεοκαντιανούς. Κάποιος μάλιστα καθηγητής των Λατινικών έλεγε συχνά ότι υπήρχε και κάποιος Μάρξ του οποίου όμως «αντιπαρέχομαι τη θεωρία».

Θυμάμαι χαρακτηριστικά όταν έδινα το τελευταίο μάθημα για το πτυχίο, αισθάνθηκα ότι εγκαταλείπω τη φοιτητική ζωή, γνωρίζοντας μόνο ότι δεν ξέρω σχεδόν τίποτε, και πάνω απ' όλα ότι δεν έχω προετοιμασθεί καθόλου να διδάξω εφήβους στο σχολείο. Η περίοδος που μπήκα στο Πανεπιστήμιο ήταν υποτίθεται μια περίοδος σύγκρουσης ανάμεσα στην πρόοδο και τη συντήρηση με τη δεξιή και κυρίως επιφανειακή μεταρρύθμιση της Ένωσης Κέντρου. Μια περίοδος που έφερε στην επιφάνεια την αναγκαιότητα ριζικών αλλαγών στην Παιδεία. Η τότε Φιλοσοφική Σχολή της Αθήνας αποτέλεσε το κάστρο της αντίδρασης, σε σύγκριση μάλιστα με τη Φιλοσοφική Σχολή της Θεσσαλονίκης που αποδείχθηκε πιο δεκτική και ανεκτική σε ορισμένες αλλαγές, ανάμεσα στις οποίες ήταν το ζήτημα της καθιέρωσης της Δημοτικής. Στην Φιλοσοφική της Αθήνας αν τοιμούσε να χρησιμο-

ποιήσεις μια λέξη της λεγόμενης δημοτικής ήταν αρκετό για να πάρεις κάτω από τη βάση.

Αν και η καθιέρωση της δημοτικής ήταν αντικειμενικά ένα προοδευτικό γεγονός, που καθυστέρησε πολλά χρόνια στην Ελλάδα, ωστόσο είχε μεγάλο κόστος όσον αφορά την εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας. Η μάχη δινόταν από

το Υπουργείο Παιδείας στην τυπική αντικατάσταση της καθαρεύουσας με την δημοτική, που σημειωτέον όμως δεν είχε μελετηθεί, δεν είχε εμπλουτισθεί μέσα από τη σύγχρονη εξέλιξη της γλώσσας. Μαζί με το νερό, πετάχτηκε και το παιδί. Η αντικατάσταση της καθαρεύουσας με τη δημοτική έγινε με τέτοιο τρόπο και τέτοια φιλοσοφική αφετηρία που οδήγησε σε μια γλώσσα –κατά τη γνώμη μου– τυπική, στερημένη από τον πλούτο έκφρασης και σύνταξης, αδίκνησε τη γλώσσα ως μέσο σκέψης. Έγινε μια αλλαγή στο πολύ στενό περιεχόμενο ως γλώσσα επικοινωνίας.

Η δεκαετία του '60 σηματοδεύθηκε από την ορμητική άνοδο του φοιτητικού κινήματος με τρίπτυχο τη δωρεάν παιδεία (που στην πραγματικότητα δεν επιτεύχθηκε πλήρως αφού οι ταξικοί φραγμοί υπήρχαν) –στην ελεύθερη δημοκρατική λειτουργία των σχολών, στο ζήτημα του εκδημοκρατισμού της παιδείας. Η προσφορά του φοιτητικού κινήματος κυρίως ήταν στη ζύμωση του αιτήματος «παιδεία για το λαό». Όμως ο δυναμισμός αυτός υποχώρησε με την άνοδο της ΕΝΩΣΗΣ ΚΕΝΤΡΟΥ που είχε ως αποτέλεσμα τη μετατροπή της Ε.Φ.Ε.Ε. σε στήριγμα της κυβερνητικής πολιτικής, στην υπερβολή της αποτίμησης του έργου της στην παιδεία, στη μείωση της επαγρύπνησης για τον περιορισμένο χαρακτήρα των αλλαγών.

Μετά την παραίτηση της κυβέρνησης το φοιτητικό κίνημα φούντωσε, όμως

είχε ένα οριοθετημένο χαρακτήρα στα ζητήματα της υπεράσπισης της δημοκρατίας, με δράση κυρίως έξω από τα πανεπιστήμια χωρίς να ριζώνει όσο χρειαζόταν στον φοιτητικό πληθυσμό. Κατά τη γνώμη μου το πρόβλημα που αναδείχθηκε τότε ήταν πώς συνδυάζεται η πάλη για δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες με την πάλη για την παιδεία και οπωσδήποτε με το συνολικό κοινωνικό πρόβλημα.

«**Κάποιος καθηγητής των Λατινικών έλεγε συχνά ότι υπήρχε και κάποιος Μάρξ του οποίου όμως “αντιπαρέχομαι τη θεωρία”**»

* Η Αλέκα Παπαρήγα είναι Γενική Γραμματέας της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε., πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής.

Οι αλλαγές σε γυμνάσια και λύκεια και η αναγγελθείσα «αναβίωση» των παιδιών πρότυπων πειραματικών σχολείων μονοπώλησαν τη δημοσιότητα τις προηγούμενες ημέρες, σε μια προσπάθεια του Υπουργείου Παιδείας να αλλιάξει η «ατζέντα» τις τελευταίες ημέρες του χρόνου και να ξεχαστούν –έστω για λίγο– οι προτάσεις του για τον νέο Νόμο-Πλαίσιο στα Α.Ε.Ι.

◆ Παρ' όλα αυτά όμως, το Υπουργείο Παιδείας επανήλθε σε ελέγχους σε πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας. Για «δίωξη σε Πρυτανικό Συμβούλιο» κάνει λόγο δημοσίευμα της «Ημερησίας», στο οποίο αναφέρεται ότι: «Αυστηρές ποινές –που προβλέπονται από παύση των καθηκόντων τους μέχρι και απόλυση– αντιμετωπίζουν τα μέλη του πρώην Πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, μετά την απόφαση του υφυπουργού Παιδείας Γιάννη Πανάρετου να ζητήσει την άσκηση πειθαρχικής δίωξης εναντίον τους για μη σύννομη ανάθεση υπηρεσιών καθαριότητας και μη συμμόρφωση σε δικαστική απόφαση». Η υπόθεση, όπως αναφέρει το δημοσίευμα, αφορά την ανάθεση του έργου της καθαριότητας σε συγκεκριμένη εταιρεία κατά τρόπο που κρίνεται μη σύννομος από πόρισμα των επιθεωρητών δημόσιας διοίκησης.

◆ Άλλα δημοσιεύματα εφημερίδων αναφέρονται στον αριθμό των εισακτέων στα πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. της χώρας και την περίοδο συμπλήρωσης των μηχανογραφικών δελητίων για την εισαγωγή στα ανώτατα Ιδρύματα της πρωτεύουσας.

«Αλλαγές σε μηχανογραφικό και εισακτέους» τιτλοφορείται δημοσίευμα της εφημερίδας «Έθνος». «Προετοιμάζεται σε συνεργασία και με τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ο νέος 'χάρτης' των εισακτέων σε Α.Ε.Ι.-Τ.Ε.Ι., αφού φέτος το υπουργείο είναι αποφασισμένο να κάνει σημαντικές τομές, μη

διστάζοντας να μειώσει τον αριθμό των εισακτέων στα τμήματα που είτε δεν προσελκύουν το ενδιαφέρον των υποψηφίων είτε έχουν κορεστεί στην αγορά εργασίας και να τον αυξήσει όπου υπάρχει ανάγκη. Από το "ψαλίδι" στον αριθμό των εισακτέων δεν θα γλιτώσουν ούτε πρωτοκλασάτες σχολές, με συνέπεια να αναμένεται αύξηση του ανταγωνισμού για όσους στοχεύουν σε αυτές», αναφέρει το ρεπορτάζ της εφημερίδας.

◆ Σε άλλο δημοσίευμά της, η ίδια εφημερίδα αναφέρει ότι με τις αλλαγές στην ανώτατη εκπαίδευση που σχεδιάζει η κυβέρνηση θα «κλείσει» η στρόφιγγα της κρατικής χρηματοδότησης για τα ανώτατα Ιδρύματα από το 2011. «Τα πανεπιστήμια θα υποχρεωθούν να 'βγουν στη γύρα' για να μαζέψουν το μισό του προϋπολογισμού τους! Θα αναζητούν κονδύλια από χορηγούς και χρηματοδότες, προκειμένου να καλύψουν τα ποσά που θα τους... κόψει η πολιτεία, ενώ ακόμη και το 30% της χρηματοδότησης που δικαιούνται θα το παίρνουν αφού εκπληρωθούν οι στόχοι που θα τίθενται από το υπουργείο Παιδείας» αναφέρει το σχετικό ρεπορτάζ.

◆ Η εφημερίδα «Καθημερινή» από την άλλη πλευρά αφιέρωσε εκτενές ρεπορτάζ στις εκλογές που επίκειται για την αλλαγή ηγεσίας στην Ομοσπονδία καθηγητών Α.Ε.Ι. (Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π.). «Βαρόμετρο για Α.Ε.Ι. οι εκλογές στην Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π.» τιτλοφορείται το ρεπορτάζ της εφημερίδας.

ΕΔΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ

Μηνιαία Έκδοση
του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών
Έτος Ι' – Αρ. Φύλλου 171
Σάββατο, 1 Ιανουαρίου 2011

Εκδότεις: καθηγητής Θ. Πελεγρίνης, Πρύτανης • **Συντακτική Επιτροπή:** Β. Καραποστόλης, Λ. Λιάβας, Θ. Λιακάκος, Αντιπρύτανης, Γ. Μανιάτης, Η. Νικολακόπουλος • **Συντακτική Ομάδα:** Ν.-Κ. Ασιπώτη, Τ. Μιχαηλίδου, Σ. Παπαντωνίου • **Συντακτική Επιμέλεια:** Δ. Κουτσομπόλης • **Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση:** Εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και τα ΜΜΕ, Τμήμα Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε., Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σταδίου 5, 105 62 Αθήνα, τηλ. 210 368 9426 • **Αναπαραγωγή Films – Εκτύπωση:** Εκδόσεις Κορυφή Α.Ε.

Πανεπιστημίου 30 • Τ.Τ. 106 79 • Τ 210 368 9750 • F 210 368 9728 •
<http://www.kapodistriako.uoa.gr/> • e-mail: to_kapodistriako@uoa.gr • newspaper@media.uoa.gr

Επικαιρότητα

Έκτακτη Σύνοδος των Πρυτάνεων 18 αδιαπραγμάτευτοι όροι για το Πανεπιστήμιο του αύριο

«Θεός» αναμένεται ο πρώτος μήνας του νέου έτους, καθώς οι διοικήσεις των ελληνικών δημόσιων πανεπιστημίων είπαν ήδη «όχι» στη μεταρρύθμιση που προτείνει η κυβέρνηση, σε μια προσπάθεια να αλλιάξει η εικόνα της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Σε έκτακτη Σύνοδό τους που έγινε στο Λαύριο, οι πρυτάνεις των Α.Ε.Ι. εξέφρασαν την άποψη ότι το κείμενο που έδωσε στη δημοσιότητα η κυβέρνηση τον Οκτώβριο για να ξεκινήσει η δημόσια διαβούλευση για το θέμα, δεν αποτελεί βάση διαλόγου με την πανεπιστημιακή κοινότητα. Κι αυτό γιατί θίγει τον αυτοδιοικητο χαρακτήρα των πανεπιστημίων, αλλά περιέχει και αντισυνταγματικές διατάξεις (συμβούλια διοίκησης σε εξωπανεπιστημιακά μέλη, διορισμένοι πρυτάνεις κ.λπ.). Οι πρυτάνεις των Α.Ε.Ι. ζήτησαν να αποσυρθεί το κείμενο που έδωσε στη δημοσιότητα η κυβέρνηση.

Οι προτάσεις του Πανεπιστημίου Αθηνών, η Σύγκλητος του οποίου αποχώρησε πρώτη μαζί με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, από τον διάλογο για τις αλλαγές, κινούνται στη βάση τριών αρχών:

- **Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα των πανεπιστημίων και δημόσια χρηματοδότηση.** Ζητήθηκε έτσι να αποσυρθεί η πρόταση περί ανεξάρτητης Αρχής που θα «μοιράζει» τα χρήματα στα πανεπιστήμια.
- **Πλήρης οικονομική και διοικητική αυτοδιοίκηση.** Το κάθε ανώτατο ίδρυμα να διοικείται από εκλεγμένους πανεπιστημιακούς της δικής τους κοινότητας και όχι εξωτερικά μέλη. Παράλληλα, η διοίκηση των Α.Ε.Ι. να γίνεται αποκλειστικά από το πρυτανικό συμβούλιο και την Σύγκλητο τους, όπως γίνεται ως σήμερα.
- **Τα Συμβούλια των πανεπιστημίων να λειτουργήσουν μόνο ως όργανα συμβουλευτικά, ελέγχου και εποπτείας της απόδοσης των Α.Ε.Ι.**

Πάντως, το προεδρείο της Συνόδου διευκρίνισε από την πρώτη στιγμή ότι οι πανεπιστημιακοί επιδιώκουν να λάβουν ομόφωνη απόφαση για το κείμενο που θα εκδώσουν, όπως τελικά και έγινε. Πρέπει να σημειωθεί ότι και η Πανελλήνια Ομοσπονδία Διδακτικού Προσωπικού των Πανεπιστημίων (Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π.) έχει δημοσιοποιήσει τις θέσεις της και έχει τοποθετηθεί εναντίον του βασικού κορμού των προτάσεων του Υπουργείου Παιδείας.

Οι «18» όροι

Δεκαοκτώ αδιαπραγμάτευτους «όρους» έθεσαν προς το Υπουργείο Παιδείας και την κυβέρνηση οι πρυτάνεις των Α.Ε.Ι. στη διάρκεια της Συνόδου που έγινε στο Λαύριο. Με την απόφαση της Συνόδου τους, οι πρυτάνεις των Α.Ε.Ι. ζήτησαν «σεβασμό και προστασία του δημόσιου χαρακτήρα των πανεπιστημίων και χρηματοδότηση από το κράτος».

Τόνισαν ακόμη ότι «δεν υπάρχει σήμερα πολιτική εγγύηση του διαλόγου, στο βαθμό που συνε-

χίζονται εντεινόμενες η κατασυκοφάντηση των ελληνικών δημόσιων Πανεπιστημίων, οι επεμβάσεις στη διοικητική αυτοτέλειά τους και η εφαρμογή μέτρων οικονομικής ασφυξίας, ιδιαίτερα σε σχέση με θέματα τακτικά προϋπολογισμού, προσλήψεων προσωπικού και φοιτητικής μέριμνας».

Συγκεκριμένα οι «18» όροι που οι πρυτάνεις έθεσαν προς την κυβέρνηση και που τους χαρακτήρισαν ως αδιαπραγμάτευτους είναι οι εξής:

- Ανώτατο συλλογικό όργανο διοίκησης των Πανεπιστημίων είναι η **Σύγκλητος**, η οποία συγκροτείται από εκλεγμένα μέλη από την Πανεπιστημιακή Κοινότητα.
- Το **Πρυτανικό Συμβούλιο** είναι Εκτελεστικό όργανο της Συγκλήτου.
- Ο **Πρύτανης** και οι **Αντιπρυτάνεις** εκλέγονται από την Πανεπιστημιακή Κοινότητα και προέρχονται από αυτή.
- Η **διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση**, καθώς και η κοινωνική λογοδοσία των Πανεπιστημίων διασφαλίζονται από όργανα των Πανεπιστημίων με ελεγκτικές αρμοδιότητες.
- Η **ενίσχυση της οικονομικής αυτοτέλειας** των Πανεπιστημίων απαιτεί τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας τους καθώς και τη δημιουργία νέου νομικού πλαισίου για την ευέλικτη λειτουργία των διοικητικών και οικονομικών μηχανισμών τους.
- Επιστημονική η ανάγκη θεσμοθέτησης **Ενιαίων και Περιφερειακών Οργάνων** για την εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης των Α.Ε.Ι.

του, των Τμημάτων του και των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών (οι λεπτομέρειες καθορίζονται από τους Εσωτερικούς Κανονισμούς των Ιδρυμάτων και τις αποφάσεις της Συγκλήτου). Τα Ιδρύματα έχουν την ευθύνη της βελτίωσης της ποιότητας των Προγραμμάτων Σπουδών, μέσα από σαφείς κανόνες διαρκούς επιμόρφωσης του Προσωπικού σε θέματα διδασκαλίας και επίβλεψης, την εσωτερική και εξωτερική τους αξιολόγηση. Δίνεται έμφαση στη στρατηγική διεπιστημονικών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών.

- Εφαρμόζεται το **σύστημα των πιστωτικών μονάδων (ECTS)** σε συνάφεια με τα προγράμματα σπουδών και την ακαδημαϊκή τους ισοτιμία. Η ακαδημαϊκή ισοτιμία των Πτυχίων των Πανεπιστημίων αποδίδεται από τα ίδια με βάση τα Προγράμματα Σπουδών, ώστε να μην αντιστοιχίζονται με άθροισμα προσόντων, προσδιορίζεται δε και το επίπεδο κατάταξης τους στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων. Η επαγγελματική ισοτιμία των Πανεπιστημιακών Πτυχίων και Διπλωμάτων διασφαλίζεται με βάση τα Προγράμματα Σπουδών και ενισχύονται οι μηχανισμοί διασύνδεσης.
- Υπάρχει ανάγκη για συστηματικότερες **διαδικασίες αξιολόγησης** με παράλληλη ανάδειξη των αναγκών σε υποδομές και λειτουργικές ανάγκες.
- Το Πανεπιστήμιο καθορίζει τον **αριθμό των εισακτέων**. Οι **μετεγγραφές** δεν γίνονται μονομερώς από την Πολιτεία. Ενισχύεται η φοιτητική μέριμνα, η οποία περιλαμβάνει σίτιση και

Οι βασικές αρχές που προτείνει το Πανεπιστήμιο Αθηνών

• **Διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα των πανεπιστημίων και δημόσια χρηματοδότηση.** Ζητήθηκε έτσι να αποσυρθεί η πρόταση περί ανεξάρτητης Αρχής που θα «μοιράζει» τα χρήματα στα πανεπιστήμια.

• **Πλήρης οικονομική και διοικητική αυτοδιοίκηση.** Το κάθε ανώτατο ίδρυμα να διοικείται από εκλεγμένους πανεπιστημιακούς της δικής τους κοινότητας και όχι εξωτερικά μέλη. Παράλληλα, η διοίκηση των ΑΕΙ να γίνεται αποκλειστικά από το πρυτανικό συμβούλιο και την Σύγκλητο τους, όπως γίνεται ως σήμερα.

• **Τα Συμβούλια των πανεπιστημίων να λειτουργήσουν μόνο ως όργανα συμβουλευτικά, ελέγχου και εποπτείας της απόδοσης των Α.Ε.Ι.**

δες προτείνονται να είναι: Καθηγητής, Αναπληρωτής Καθηγητής, Επίκουρος Καθηγητής, Λέκτορας, και η μονιμότητα να επιτυγχάνεται στη βαθμίδα του Επίκουρου (μετά από θητεία). Τα απαιτούμενα προσόντα της διαδικασίας εκλογής και εξέλιξης των μελών Δ.Ε.Π. καθορίζονται από τον Νόμο και είναι κοινά για όλα τα Πανεπιστήμια.

- Οι **ρόλοι των διαφόρων συλλογών ερευνητικού προσωπικού στα Α.Ε.Ι.** (Ε.Ε.Δ.Ι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π.) είναι διακριτοί. Πρέπει να εξεταστεί η περίπτωση μετάταξης Ι.Δ.Α.Χ. (με διδακτορικό).
- **Σταθερή και συστηματική χρηματοδότηση της έρευνας** σε εθνικό και ιδρυματικό επίπεδο: σε εθνικό επίπεδο, βασική έρευνα και ερευνητικά δίκτυα και σε ιδρυματικό επίπεδο, μεταπτυχιακή έρευνα και εφαρμοσμένη.
- **Θεσμοθέτηση της ερευνητικής πυραμίδας των Α.Ε.Ι.** σε τομεακό, τμηματικό, διατμηματικό, πανεπιστημιακό και διαπανεπιστημιακό επίπεδο με τις ακόλουθες δομές: Ερευνητική ομάδα-ερευνητική μονάδα-εργαστήριο-ιδρυματικό εργαστήριο-Ε.Π.Ι. με δυνατότητα θεσμοθέτησης από Σύγκλητο.
- **Κεντρική διαχείριση των ερευνητικών κονδυλίων** από δομή περισσότερο ευέλικτη από τον Ε.Λ.Κ.Ε.
- Θεσμοθέτηση **Εθνικού Κεντρικού Οργανισμού Συντονισμού της Έρευνας.**
- Θεσμοθέτηση του **“Ελληνικού Πράσινου Πανεπιστημίου”** ως διαπανεπιστημιακού Ε.Π.Ι. ή ανάλογης ιδρυματικής ή άλλης δομής.

«δεν υπάρχει σήμερα πολιτική εγγύηση του διαλόγου, στο βαθμό που συνεχίζονται εντεινόμενες η κατασυκοφάντηση των ελληνικών δημόσιων Πανεπιστημίων, οι επεμβάσεις στη διοικητική αυτοτέλειά τους και η εφαρμογή μέτρων οικονομικής ασφυξίας, ιδιαίτερα σε σχέση με θέματα τακτικά προϋπολογισμού, προσλήψεων προσωπικού και φοιτητικής μέριμνας»

- Τα Α.Ε.Ι. έχουν την πλήρη ευθύνη για την **οργάνωση των σπουδών**. Το Τμήμα αποτελεί τη βασική ακαδημαϊκή μονάδα εισαγωγής των φοιτητών που καλύπτει το εύρος ενός επιστημονικού κλάδου.
- Τα **Τμήματα** ανήκουν σε Σχολές, οι οποίες οργανώνονται από ένα σύνολο συγγενών επιστημονικών αντικειμένων. Με βάση τις διεθνείς πρακτικές, το Πανεπιστήμιο αποφασίζει για τις πιθανές αλλαγές, για την ίδρυση, την οργάνωση, δομή, τίτλους και περιεχόμενο των Σχολών

στέγαση και είναι ευθύνη της Πολιτείας.

- Τα **μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)** των Α.Ε.Ι. είναι Δημόσιοι λειτουργοί και έχουν την υποχρέωση να παρέχουν διδακτικό-ερευνητικό και διοικητικό έργο και να απολαμβάνουν ακαδημαϊκής ελευθερίας και λειτουργικής αυτοτέλειας κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους. Πρέπει επίσης να προβλέπονται μηχανισμοί ανανέωσης των μελών Δ.Ε.Π. με τη δυνατότητα αξιοποίησης του νέου επιστημονικού δυναμικού. Οι βαθμί-

Συνέδρια – Συμπόσια – Εκδηλώσεις

Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Δ. Χριστόφιας Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών

Το κυπριακό πρόβλημα αλλά και οι σχέσεις της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτέλεσαν τον «πυρήνα» της ομιλίας του Προέδρου της Δημοκρατίας της Κύπρου κ. Δημ. Χριστόφια κατά την τελετή αναγόρευσής του σε επίτιμο διδάκτορα του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Η τελετή πραγματοποιήθηκε στην κατάμεστη αίθουσα τελετών του Ιδρύματος παρουσία της υφυπουργού Παιδείας Εύης Χριστοφιλοπούλου.

Στην ομιλία του ο κ. Χριστόφιας τόνισε ότι αποτελεί ιδιαίτερη τιμή η αναγόρευσή του σε επίτιμο διδάκτορα του πανεπιστημίου Αθηνών και την χαρακτήρισε ως πράξη αναγνώρισης και απονομής τιμής στους αγώνες του λαού της Κύπρου στη διάρκεια των 50 χρόνων από την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Πρόσθεσε μάλιστα ότι αποτελεί «απόδειξη των ακατάλυτων αδελφικών δεσμών της Κύπρου και της Ελλάδας σε όλους τους τομείς της ζωής μας, τον πολιτικό, τον κοινωνικό, τον πολιτιστικό και τον πνευματικό» και εξέφρασε τις ευχαριστίες του προς τις ηγουμενικές αρχές του Ιδρύματος.

Κλείνοντας την ομιλία του ο κ. Χριστόφιας τόνισε: «Όραμά μας είναι μια πατρίδα ελεύθερη και ευημερούσα για όλα τα παιδιά της, Ελληνοκύπριους, Τουρκοκύπριους, Μαρωνίτες, Αρμένιους και Λατίνους. Όραμά μας είναι η λύση του κυπριακού προβλήματος. Λύση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας, ένα κράτος με μια κυριαρχία, μια ιθαγένεια και μια διεθνή προσωπικότητα όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι βασικές ελευθερίες όλων των πολιτών θα γίνονται σεβαστά. Όραμά μας είναι μια λύση που να στηρίζεται στο διεθνές και στο ευρωπαϊκό δίκαιο. Όραμά μας είναι μια Κύπρος, χώρος και γέφυρα συνεννόησης και συνδημιουργίας, διαφορετικών κουλτούρων, γλωσσών, θρησκειών και εθνικοτήτων. Μια επανενωμένη Κύπρος έχει πάρα πολλά να προσφέρει στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με μια τέτοια λύση του Κυπριακού, η Τουρκία θα μπορεί σοβαρά να διεκδικήσει την πλήρη ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια τέτοια λύση θα συμβάλει στη δημιουργία συνθηκών ασφάλειας και ευημερίας στην ευρύτερη περιοχή της νοτιοανατολικής Μεσογείου. Με μια δίκαιη, βιώσιμη, λειτουργική λύση στο Κυπριακό θα μπορούμε να αναφερόμαστε, σε μερικά χρόνια, στον νοτιοανατολικό άξονα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος θα παρέχει σταθερότητα, ευημερία και ασφάλεια και τον οποίο θα αποτελούν η Ελλάδα, η Κύπρος και μια πραγματικά εκδημοκρατικοποιημένη, χωρίς επεκτατικές βλέψεις για τους γείτονές της, Τουρκία. ».

Αποσπάσματα από την προσφώνηση του Πρύτανη

«Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι ένας χώρος ανοικτής υποδοχής, ένα ίδρυμα, θέλω να πω, που συμβαίνει να δέχεται στους κόλπους του τόσο πρόσωπα τα οποία βρίσκονται

Αναμνηστική φωτογραφία πριν από την αναγόρευση

“Όραμά μας είναι μια πατρίδα ελεύθερη και ευημερούσα για όλα τα παιδιά της, Ελληνοκύπριους, Τουρκοκύπριους, Μαρωνίτες, Αρμένιους και Λατίνους. Όραμά μας είναι η λύση του κυπριακού προβλήματος που να στηρίζεται στο διεθνές και στο ευρωπαϊκό δίκαιο.”

την κορυφή της κοινωνικής ιεραρχίας, όσο και ανθρώπους που ωθούνται έξω από την κοινωνία» είπε στην ομιλία του ο πρύτανης του πανεπιστημίου Αθηνών κ. **Θ. Πελεγρίνης**.

«Απόψε τιμούμε εδώ μέσα, στην ιστορική αυτή αίθουσα, τον ηγέτη μιας δημοκρατικής χώρας» είπε ο κ. Πελεγρίνης. «Πριν από λίγες μόλις εβδομάδες, μερικές δεκάδες μέτρων μακριά μας, στον ιστορικό χώρο των προφυλαίων του πανεπιστημίου μας, είχαν καταφύγει σαν σύγχρονοι ικέτες πολίτες του Ιράν, προκειμένου να πείσουν την ελληνική κυβέρνηση να τους παράσχει πολιτικό άσυλο. Και τώρα πάλι έχουν βρει καταφύγιο στον ίδιο χώρο Αφγανοί πρόσφυγες ζητώντας το αυτόνοτο για μια κοινωνία της ανθρωπότητας: τη δυνατότητα να βρουν στέγη και τροφή. Συμμεριζόμαστε τον αγώνα των διωκόμενων ανθρώπων με την ίδια ένταση που βιώνουμε την χαρά να τιμούμε

τον ηγέτη ενός τόπου» τόνισε ο πρύτανης του πανεπιστημίου Αθηνών.

«Κατά συγκυρία, μάλιστα, τα δύο αυτά σημεία αναφοράς των συναισθημάτων μας, της συμπάθειάς μας αφενός και της χαράς μας αφετέρου, ήγουν ο εξόριστος και ο ηγέτης, συμπίπτουν στο πρόσωπο του ανθρώπου στον οποίο το πανεπιστήμιό μας αποφάσισε να αποδώσει τον ύψιστο τίτλο τιμής που μπορεί να αποτίσει» συνέχισε. «Ο κ. Δημήτρης Χριστόφιας, που το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών τιμά απόψε, είναι αφενός μεν ο ηγέτης που η κυπριακή δημοκρατία επέλεξε να την κυβερνήσει, αφετέρου δε ένας εξόριστος - ένας εξόριστος που αντιπροσωπεύει χιλιάδες άλλους ιδιότυπους εξόριστους. Πώς μπορείς, αλήθεια, όπως είπε ο Δαντών, όταν του πρότειναν να φύγει από την πατρίδα του, την Γαλλία, να μεταφέρει την πατρίδα σου στις σό-

ρες κάτω από τις μπότες σου. Το να είσαι, ωστόσο, δίπλα στον τόπο σου, και να μην μπορείς να ζήσεις στον τόπο σου, είναι αβάσταχτα μαρτυρικό. Τι ειρωνεία: να είναι τόσο μικρή, αμελητέα σχεδόν, η απόσταση των εξόριστων στην Κύπρο από τον τόπο τους, και συνάμα τόσο μακρύς ο δρόμος να γυρίσουν στο σπίτι τους και να μπει, έτσι, ένα τέλος στο μαρτύριό τους» πρόσθεσε.

«Κοντά τέσσερις δεκαετίες τώρα, και το ζήτημα της απρόσκοπτης επιστροφής των εξόριστων Ελληνοκύπριων στην Κύπρο εξακολουθεί να μένει ανοικτό» δήλωσε ο πρύτανης του πανεπιστημίου Αθηνών. «Ο κ. Χριστόφιας έχει αναλάβει την ευθύνη να εξασφαλίσει στις ψυχές των εξόριστων και, γενικότερα, των κατοίκων της Κύπρου, το στήριγμα πάνω στο οποίο θα μπορούσαν να σταθούν για να χειριστούν τη ζωή τους όπως θα ήθελαν οι ίδιοι, μια ευθύνη αφόρητα πιεστική, καθώς δεν υπάρχει γι' αυτόν, μεταξύ άλλων, το άλλοθι του χρόνου, η δυνατότητα να περιμένει, όπως, ίσως, οι προκάτοχοί του, μήπως στο μέλλον δημιουργηθούν καλύτερες προϋποθέσεις για την επίλυση του ζητήματος της Κύπρου. Ο χρονικός ορίζοντας μοιάζει να έχει εξατμισθεί» συνέχισε.

Ο πρύτανης του πανεπιστημίου Αθηνών συνέχισε λέγοντας ότι «ο κ. Χριστόφιας θα μπορούσε κάλλιστα να αποφύγει να αναλάβει την διακυβέρνηση της χώρας του σε μια τόσο κρίσιμη μάλιστα καμπή της ιστορίας της επαναπαυόμενος σε όσα είχε ήδη κερδίσει ως αρχηγός του πολιτικού φορέα του οποίου ηγείτο. Και είναι αλήθεια ότι είχε κερδίσει πολλά στο πεδίο της προσωπικής αναγνώρισης και στο επίπεδο της προσφοράς του στον τόπο του, τόσα, ώστε να δημιουργήσει την προσδοκία στην πλειονότητα των συμπολιτών του πως ήταν ο κατάλληλος να διαχειριστεί την τύχη της. Απετόλμησε, όμως, θεωρώντας ότι μπορούσε να φανεί ακόμη πιο χρήσιμος στην πατρίδα του ως πρόεδρος της, να κάνει το αποφασιστικό βήμα για την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας του».

«Τον κ. Χριστόφια δεν τον ξέρω προσωπικά» εξομολογήθηκε ο κ. Πελεγρίνης. «Μόλις πριν από λίγο για πρώτη φορά μίλησα μαζί του και του έσφιξα το χέρι. Φίλοι του, όμως, και γνωστοί του, που συμβαίνει να γνωρίζω, εξακολουθούν να μιλιάνε για την ανθρωπιά του και την ταπεινοφροσύνη του. Κι αυτό είναι ό,τι πιο σπουδαίο. Θέλει μεγάλη ψυχική δύναμη, πράγματι, έχοντας την εξουσία στα χέρια σου, να παραμένεις ο εαυτός σου, γιατί η εξουσία - κακά τα ψέματα - χωρίς την κατάχρησή της κάνει το θείλητρο της, το χαρακτηριστικό εκείνο που την κάνει άκρω επιθυμητή στην μέγιστη πλειονότητα των συνανθρώπων μας» κατέληξε ο πρύτανης του πανεπιστημίου Αθηνών.

Στη συνέχεια παρουσίασαν το έργο και την προσφορά του κ. Δ. Χριστόφια ο καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης κ. **Ι. Βαλυνάκης** και ο ομότιμος καθηγητής του ιδίου Τμήματος κ. **Ι. Μεταξάς**.

Στο επόμενο φύλλο θα φιλοξενησουμε εκτενή αποσπάσματα της ομιλίας του κ. Χριστόφια με θέμα την προοπτική της Τουρκίας στην Ε.Ε.

Αποσπάσματα από την ομιλία του καθηγητή κ. Βαθυλάκη

Ο Δημήτρης Χριστόφιας αποτελεί ο ίδιος την ενσάρκωση του θριάμβου του Κυπριακού Ελληνισμού στις χειρότερες συνθήκες που μπορούν να υπάρξουν για ένα έθνος, τις συνθήκες δηλαδή μιας ξένης εισβολής. Η ζωή του μας διδάσκει ήθος και επιμονή. Καταδεικνύει επίσης πως για να είναι επιτυχημένη, η πολιτική πορεία ενός ανθρώπου οφείλει να είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα πιο βαθιά πολιτικά του πιστεύω. Να εκφράζει αυτά τα 'πιστεύω' με το δικαίωμα που του δίνει η αρετή του, δείχνοντας σταθερότητα κι υπομονή στην επικράτησή της.

Ο Δημήτρης Χριστόφιας γεννήθηκε στο κατεχόμενο σήμερα Δίκωμο της Κερύνειας, το 1946. Ήδη απ' τα δεκατέσσερά του χρόνια έγινε μέλος της Παγκύπριας Οργάνωσης Μαθητών. Στα 18 του έγινε μέλος του Α.Κ.Ε.Λ., της Παγκύπριας Εργατικής Ομοσπονδίας και της Ενιαίας Δημοκρατικής Οργάνωσης Νεολαίας, στην οποία, μάλιστα έγινε μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου μόλις στα 23 του. Ένα τέτοιου είδους και τόσο γρήγορο ξεκίνημα στην πολιτική του δραστηριότητα υποδηλώνει έναν άνθρωπο με σαφή αίσθηση του δικαίου και της υπαρξιακής σημασίας του να συνταχθεί μ' αυτό. Οι μετέπειτα σπουδές του στο Ινστιτούτο Κοινωνικών Επιστημών της Μόσχας, όπου έγινε διδάκτωρ ιστορικών επιστημών της Ακαδημίας των Κοινωνικών Επιστημών της τότε Σοβιετικής Ένωσης και το επιστημονικό του έργο αποτέλεσαν μια ακόμη ένδειξη της προσήλωσής του στην ανάγκη μεταβολών. Μεταβολών που χρειάζεται οποιαδήποτε κοινωνία οραματίζεται μια θέση στο

βάθρο της κοινωνικής προόδου. Η επιστροφή του στην Κύπρο, η δραστηριοποίησή του στην Ε.Δ.Ο.Ν. κι η μετέπειτα κοινοβουλευτική του δράση με τις δυνάμεις του Α.Κ.Ε.Λ. δημιούργησαν τις βάσεις μιας μακροχρόνιας σχέσης εμπιστοσύνης με τον Κυπριακό λαό. Μίας σχέσης, η ισχύς της οποίας αποδείχθηκε σε δύσκολους καιρούς, σφυρηλατήθηκε με αγώνες και κοινή προσπάθεια κι η οποία εν τέλει ανέδειξε τον Δημήτρη Χριστόφια στις θέσεις του Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων και από τις 24 Φεβρουαρίου του 2008, στη θέση του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών αποτέλεσε κι αποτελεί τον τόπο φοίτησης χιλιάδων Κύπριων φοιτητών. Στην Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, Έλληνες και Κύπριοι φοιτητές απολαμβάνουν τον πλούτο της κυπριακής λογοτεχνίας, ιστορίας και πολιτισμού. Σημαντικές προσωπικότητες της ιστορίας της Κύπρου, όπως ο Πρόεδρος της ΕΔΕΚ κ. Βάσος Λυσσαρίδης, η πρώην υπουργός Παιδείας και διαπρεπής ποιήτρια κ. Κληαίρη Αγγελίδου, αλλά κι ο εκκλησιών προκάτοχος του κ. Χριστόφια στη θέση του Προέδρου, ο κ. Τάσος Παπαδόπουλος και πολλοί άλλοι, τίμησαν και τιμήθηκαν απ' αυτό το Πανεπιστήμιο, ως φορείς αρετής και ήθους, προερχόμενοι από μια πατρίδα που καταδιώχθηκε, αντιστάθηκε αλλά θριάμβευσε και θα θριαμβεύσει. Θυμίζοντας σ' όλους εμάς, τους Έλληναδες πανεπιστημιακούς και πολιτικούς άντρες και γυναίκες το είδος της ηγεσίας και της έμπνευσης που κι εμείς οι ίδιοι αποζητούμε συχνά στις γερές ρίζες του Ελληνικού.

Αποσπάσματα από την ομιλία του καθηγητή κ. Μεταξά

Χειρίζεσθε αυτές τις ώρες κύριε Πρόεδρε ένα από τα πλέον πολυπλοκά διεθνή προβλήματα, επιβαρυνόμενο με όσα ο χρόνος έχει σωρεύσει και για τα οποία οι ευθύνες είναι πολλές και προς πολλές πλευρές, διεθνείς αλλά και ημέτερες ελληνικές και κυπριακές συνάμα. Και προσβλήπετε, από χρόνια τώρα, σταθερά, προς τη μόνη νόμιμη λύση: της ενιαίας Κυπριακής Δημοκρατίας. Και το κάνετε, όπως διεθνώς έχει καταγραφεί και αναγνωρισθεί, με νηφάλιους και ψυχραιμούς χειρισμούς, με το να μην αφήνετε να εξέλθει, να διαφύγει το θέμα από το κέντρο των ευθυνών, δηλαδή από τη παγκόσμια κοινότητα, με το να προσδιορίζετε τα όρια των τακτικών και στρατηγικών επιλογών στους χειρισμούς των διακυβευμάτων, με το να ασκείτε μια συνολική εξωτερική πολιτική εσωτερικά υποστηριζόμενη από τους άλλους κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες που τη συνθέτουν, και με το να αντιμετωπίζετε με επιτυχία ορισμένους σταθερά επαπειλούμενους τρόπους δήθεν διευθέτησης, ελάχιστα παραγωγικούς για μια λύση λειτουργική και τότε μόνο, συνεισώς, βιώσιμη.

Αυτές τις στιγμές Κυρίες και Κύριοι, βρισκόμαστε στις παραμονές της συνάντησης της Γενεύης. Είμαστε, επίσης λίγες μέρες από τις ώρες που κρίνεται η αίτηση για τη συνέχιση της διαδικασίας ένταξης αυτής της μεγάλης χώρας που πρέπει να συμμορφωθεί ουσιαστικά και όχι τυπικά με τα θεμελιακά πολιτικά αξιώματα της δημοκρατίας. Βρισκόμαστε ακόμα, όλη η γη σχεδόν, μάρτυρες μιας κατάστασης πραγμάτων και μιας συζήτησης πάνω στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Η Ευρώπη, προεχόντως, οφείλει να την αντιμε-

τωπίσει χωρίς να λησμονεί ότι οποιοδήποτε μέτρο που δεν θα στηριχθεί στην οικονομική αλληλεγγύη και την κοινωνική συνοχή, είναι καταδικασμένο να αποτύχει. Ταυτόχρονα, και για πρώτη φορά, τίθεται το ερώτημα της δημοσιονομικής ενοποίησης της Ευρώπης και της σχέσης της με τον υπόλοιπο κόσμο και με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Πρόκειται για παραμέτρους από τις οποίες θα κριθεί αυτό που ο Helmut Schmidt έθεσε προ ημερών, μαζί με τον Jacques Delors στην εφημερίδα "Le Monde" ως ύψιστο ηθικο-πολιτικό ερώτημα: Θέλουμε μια Ευρώπη των κρατών ή μια Ευρώπη των Ευρωπαίων; Ευρώπη των ολίγων, Ευρώπη της εξουσίας ή Ευρώπη των κοινωνιών; Σε αυτή τη συγκυρία με παγκόσμιες επιπτώσεις και μετεπιπτώσεις καλέισθε Κύριε Πρόεδρε –και αγαπητέ φίλε– να εκπληρώσετε την αποστολή που η ελεύθερη κυπριακή κοινωνία σας έχει εμπιστευθεί: τη συνέχιση ενός αγώνα επανένωσης των ελληνοκυπρίων και των τουρκοκυπρίων στη βάση της Διεθνούς Νομιμότητας και στο αδιαίρετο έδαφος μιας κοινής πατρίδας. Σε αυτό το σημείο, όμως, θα παρακαλούσα να μην παρερμηνευθεί, αν προσέθετα κάτι λίγο ιδιαίτερο για τη δύναμη του ηθικοπολιτικού σας λόγου. Αισθάνομαι μεγάλη ευχαρίστηση και συγκίνηση Κύριε Πρόεδρε, γι' αυτό που το Πανεπιστήμιο μου ανέθεσε. Διότι από τότε που σας γνώρισα και, σε ώρες κοινών πολιτικών αγώνων, με εμπιστευθήκατε. Τόσο πολύ με επικαθορίσατε, ώστε έκτοτε να φθάσω να ελέγχω τη συμπεριφορά μου στην υπόλοιπη ζωή μου, μήπως "πω ή κάνω κάτι" που θα απογοήτευε τον Χριστόφια.

Θέσεις

Της Σ. Πριόδοθου *

Jacqueline De Romilly Αφιέρωμα στη μνήμη της μεγάλης ελληνίστριας

Η Jacqueline De Romilly είχε την τύχη να ανήκει στη γενιά που η παιδεία ανοίχτηκε και στις γυναίκες, έτσι της δόθηκαν οι ευκαιρίες και τις εκμεταλλεύτηκε. Πράγματι, αφού έγινε η πρώτη γυναίκα καθηγήτρια στο Collège de France, έγινε στη συνέχεια η πρώτη γυναίκα μέλος της Académie des Inscriptions et Belles Lettres το 1975 και πρόεδρος της ίδιας Ακαδημίας το 1987. Το 1989 εξελέγη Ακαδημαϊκός στη Γαλλική Ακαδημία, δεύτερη γυναίκα μετά τη Marguerite Yourcenar. Η J.D. Romilly επεσήμανε τότε την τόλμη των ακαδημαϊκών να ανοίξουν πάλι τις πόρτες τους σε γυναίκα, και συγκινήθηκε ιδιαίτερα από την εκλογή της, γιατί είχε για την ίδια αξία συμβολική. Την ψήφισαν ως ελληνίστρια, ως καθηγήτρια που διδάσκει γλώσσα κατ' άλλους νεκρή, γλώσσα όμως που εκφράζει το ανθρωπιστικό ιδεώδες. «Άντησα μέρα με τη μέρα και χρόνο με το χρόνο μεγάλη ευτυχία από την αρχαία ελληνική γραμματεία από τα φωτισμένα και ζωντανά αυτά κείμενα» δήλωσε τότε η Γαλλίδα ελληνίστρια και συνέχισε: « με τη διδασκαλία, σου δίνεται η χαρά να αποκαλύπτεις όλους αυτούς

H Jacqueline De Romilly

τους θησαυρούς στους νέους ανθρώπους και να τους βλέπεις να προχωρούν, να προσδύουν. Δέχτηκα γράμματα από παιδιούς μαθητές που δεν ακολούθησαν θεωρητικές επιστήμες και όμως ισχυρίζονταν ότι οι σπουδές των κλασικών γραμμάτων πρόσφεραν πολλά στη ζωή τους».

Είχα τη μεγάλη τιμή το 1995 να παρουσιάσω το έργο της J.D. Romilly κατά την τελετή απονομής του βραβείου «ΥΠΑΤΙΑ» από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και τον Σύνδεσμο Ελληνίδων Επιστημόνων. Στην αρχή της καθιερωμένης ομιλίας η μεγάλη ελληνίστρια ανέφερε τα εξής: «Το βραβείο αυτό φέρει το όνομα της Υπατίας, που ήταν μια γυναίκα καθηγήτρια. Ήμουν σε όλη μου τη ζωή μια καθηγήτρια ευτυχισμένη και ενθουσιώδης, αντλώντας από τη διδασκαλία μου στιγμές ευεργετικές, στιγμές πνευματικής έξαρσης. Είμαι, επιπλέον, κόρη, εγγονή, και δισέγγονη καθηγητών, ο πατέρας μου δίδασκε φιλοσοφία όπως η Υπατία. Θα ήθελα να πω ότι, κατά τη γνώμη μου, στον σημερινό κόσμο όπου τα πράγματα δεν πηγάζουν καλά – και η έκφραση δεν είναι αρκετά δυνατή– οι καθηγητές έχουν ένα σπουδαίο ρόλο να διαδραματίσουν. Έχουν την ευθύνη να πλάσουν ανθρώπους ικανούς να καλυτερεύσουν τον κόσμο, ανθρώπους διαυγείς, θαρραλέους, τίμιους. Είναι η πιο όμορφη αποστολή που υπάρχει. Η διδασκαλία μου ήταν τα Αρχαία Ελληνικά, που μαζί με τα Λατινικά, περ-

νούν κρίση σήμερα. Στην πραγματικότητα αυτή η κρίση βάλλει τις φιλολογικές σπουδές στο σύνολό τους. Αυτές οι σπουδές, κατ' εμέ, υπήρξαν, παραμένουν και θα παραμένουν πάντα κατάλληλες να εκπληρώσουν το ρόλο της διάπλασης, που ανέφερα»

Για μας τους Έλληνες η προσφορά της J.D. Romilly είναι ανεκτίμητη. Η προβολή της οικουμενικής αξίας του ελληνικού πολιτισμού μέσα από τις πολυάριθμες μελέτες της είναι εξαιρετικά σημαντική για την Ελλάδα του σήμερα, την Ελλάδα της Ενωμένης Ευρώπης. Στο έργο της «Γιατί η Ελλάδα;» επισημαίνει: «Αναπνέουμε τον αέρα της Ελλάδας κάθε στιγμή

χωρίς να το γνωρίζουμε. Πώς μπορεί αλήθεια να εξηγηθεί το γεγονός ότι τα έργα της ελληνικής αρχαιότητας παραμένουν διαρκώς επίκαιρα; Πώς εξηγείται η τεράστια επίδραση που άσκησε η ελληνική σκέψη παγκόσμια και διαχρονικά; Η Ελλάδα και η Αθήνα εμπνέονταν από μια μοναδική επιθυμία, να κατανοήσουν τον Άνθρωπο με το λήγο και να δημιουργήσουν τον πολιτισμό του λόγου, να γνωρίσουν τους άλλους λαούς αλλά και να τους γνωρίσουν οι άλλοι λαοί. Οι ίδιοι επινόησαν την ιδέα των άγραφων

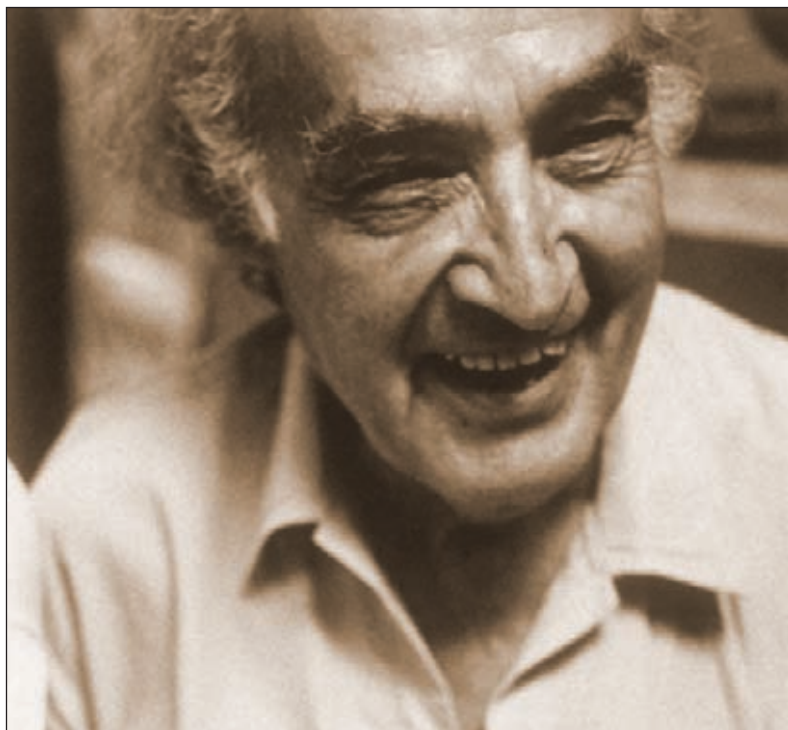
νόμων και το σημαντικό είναι ότι αυτοί – σε αντίθεση με τους γραπτούς νόμους – είναι οικουμενικοί.

Στην εποχή μας, που η Ενωμένη Ευρώπη αναζητά τις κοινές ρίζες πολιτισμού και που οι κλασικές σπουδές παραγκωνίζονται, η J.D. Romilly αγωνίστηκε για να αποκαταστήσει τη διδασκαλία των κλασικών γλωσσών μέσα στην τάξη ώστε η γνώση τους να είναι στέρεη. Εξάλλου, μια πρωτοβουλία του Έλληνα Πρωθυπουργού Γ. Παπανδρέου, ως Υπουργού Παιδείας το 1996, για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Κέντρου με στόχο την προώθηση της διδασκαλίας των κλασικών γραμμάτων και στη σχολική εκπαίδευση δεν βρήκε ανταπόκριση, γιατί τα ευρωπαϊκά κράτη δεν κατάφεραν ποτέ να συμφωνήσουν και να συνεργαστούν για τον σκοπό αυτό. Δεν πιστεύουν, ως φαίνεται, ότι η καλλιέργεια των κλασικών σπουδών μπορεί να διαμορφώσει χαρακτήρες σταθερούς και κοινωνίες πιο ευτυχισμένες. Έτσι και η J.D. Romilly ξεκίνησε για το μεγάλο ταξίδι χωρίς να δει τους αγώνες της να δικαιώνονται.

Ας είναι οι γραμμές αυτές ένα μεγάλο ευχαριστώ, μια έκφραση απέραντης ευγνωμοσύνης των Ελλήνων φιλολόγων στη μεγάλη Γαλλίδα ελληνίστρια για την προσφορά της στην Ελλάδα. Και για να ανατρέξω, κλείνοντας, στο πρόσφατο βιβλίο του Μ. Ανδρουλάκη « Η Εβδομη αίσθηση - troika Μοίρα», η δική μου αίσθηση είναι ότι –σύμφωνα με τη Μοίρα αυτή– J.D. Romilly δεν θα ξαναγεννηθεί!

* Η Καθηγήτρια Στέλλα Πριόδοθου είναι Πρόεδρος του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, πρώην Ειδ. Γραμματέας ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Αφιέρωμα

Ο Έκτωρ Κακναβάτος

Του Γιάννη Μανιάτη

Την Τρίτη, στις 9 Νοεμβρίου έφυγε από τη ζωή ο σημερινός ποιητής Έκτωρ Κακναβάτος (το πραγματικό του όνομα ήταν Γιώργος Κοντογιώργης), ο τελευταίος μεγάλος ποιητής της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς, ο τελευταίος απευθείας συνομιλητής με το υπερρεαλιστικό ποιητικό κίνημα, που τόσο επηρέασε και την ποίησή μας. Πλήρης ημερών ο Κακναβάτος εγκατέλειψε, η φυσική του παρουσία τουλάχιστον διότι η συμμετοχή του στα γράμματα εξακολούθησε μέσα απ' το έργο του, τη χώρα της ποίησης, τη χώρα της ζωντανής δημιουργίας, την οποία με συνέπεια και αποφασιστικότητα υπηρέτησε σε εποχές δύσκολες, τόσο για τον ίδιο, όσο και για την ελληνική κοινότητα. Ο χαμός ενός ποιητή δεν αποτελεί μόνον μια μορφή έλλειψης, αλλά δημιουργεί σημαντικούς κλυδωνισμούς στο πνευματικό, στο εν γένει πολιτιστικό, τοπίο της χώρας μας, ειδικά σήμερα όπου η ελληνική κοινότητα βασανίζεται με πρωτοφανή τρόπο. Ο χαμός ενός ποιητή, ειδικά ενός ποιητή του μεγέθους του Κακναβάτου, είναι ένα γεγονός που βαθιάνει την κρίση αξιών, που ξεραίνει το άνυδρο τοπίο της ποιητικής δημιουργίας. Επιπλέον, ο χαμός ενός ποιητή σημαίνει και τη σίγηση μιας συζήτησης, διότι οι πραγματικά σημαντικοί ποιητές είναι εκείνοι που με το έργο τους και την προσωπική παρέμβασή τους στα πράγματα δημιουργούν συζητήσεις και ρήγματα, ακόμη κι αν εκείνοι εμφανώς δεν συμμετέχουν σ'αυτά.

Ο Έκτωρ Κακναβάτος γεννήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1920 στον Πειραιά και σπούδασε μαθηματικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από πολύ νεαρή ηλικία εμφανίζει ιδιαίτερη έφεση στα γράμματα, παρόλο που αποφασίζει

να υπηρετήσει επιστημονικά τις θετικές επιστήμες. Ήδη από τη δεκαετία του '40, αρχίζει να καταθέτει την ποιητική του παραγωγή, πρώτα σε περιοδικά κι έπειτα εκδίδοντας την πρώτη του ποιητική συλλογή υπό τον τίτλο «Fuga» (1943, ιδιωτική έκδοση). Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πνευματικής του φυσιογνωμίας και του περιεχομένου της ποίησής του παίζει η σχέση του με τον, επίσης σημαντικό ποιητή, Δημήτρη Π. Παπαδίτσα. Την ίδια περίοδο, ο ανήσυχος Κακναβάτος παίρνει μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Μετά την απελευθέρωση, το 1947, εξορίζεται αρχικά στην Ικαρία κι έπειτα στη Μακρόνησο. Απολύεται το 1949, μετά την ήττα του Δημοκρατικού Στρατού.

Η σκληρή εμπειρία της εξορίας και του Εμφυλίου Πολέμου θα διαμορφώσουν, όμως, καθοριστικά το περιεχόμενο της ποίησής του. Λόγω πολιτικών φρονημάτων του αποκλείεται η δυνατότητα να εργασθεί στη δημόσια εκπαίδευση με αποτέλεσμα να μετοικήσει στη Σύρο όπου για μια τετραετία εργάζεται ως μαθηματικός σε δικό του φροντιστήριο. Η περίοδος της Σύρου είναι κομβική για το έργο του, διότι τότε με παρότρυνση του Παπαδίτσα ξανακατεβαίνει στον ποιητικό στίβο με τη δεύτερη ποιητική συλλογή «Διασπορά» (1961, Πρώτη Ύλη). Πλέον, ο Κακναβάτος δεν είναι ο άγουρος, "ερασιτέχνης" ποιητής της μιας συλλογής, αλλά ένα ενσυνείδητο ποιητικό Υποκείμενο. Τη δεκαετία 1963-73 διδάσκει στην Αθήνα σε φροντιστήρια Μέσης Εκπαίδευσης, ενώ εντέίνει την παρουσία του στα γράμματα. Από το 1973 έως το 1979 εργάζεται στη Σχολή Μωραϊτή (καταφύγιο την εποχή εκείνη για πολλούς αποκλεισμένους από το Δημόσιο, αριστερών φρονημάτων εκπαιδευτικούς) και το 1979 διορίζεται για πρώτη φορά στο

Δημόσιο απ' όπου συνταξιοδοτείται το 1986.

Όλη αυτή την περίοδο της διδακτικής του σταδιοδρομίας γράφει και δημοσιεύει ακατάπαυστα έχοντας συνεπή και δυναμική παρουσία στα γράμματα («Η κλίμακα του Λίθου», 1964, «Ζάρβανος», «Τετραψήφιο», 1971, «Κείμενα», «Τετραψήφιο με την έβδομη χορδή», 1972, «Κείμενα», «Διήγηση», 1974, «Συντεχνία», «Οδός Λαιστρυγόνων», 1978, «Κείμενα», «Τα μαχαίρια της Κίρκης», 1981, «Κείμενα», «Ανάστιξη του θρύλου για τα νεφρά της πολιτείας», 1981, «Κείμενα», «In perpetuum», 1983, «Κείμενα», «Κιβώτιο ταχυτήτων», 1987, «Κείμενα», «Για τον "Μεγάλο Ανατολικό"», (δοκίμιο), 1991, «Άγρα», «Οικισμοί του Μενησθέα Καστελάνου του Μυστρός», 1995, «Άγρα», «Χαστικά», 1997, «Άγρα», «Ακαρεί», 2001, «Άγρα», «Υψικαμνίζουσες νεοηλσίδες», 2001, Άγρα.)

Η ποίηση του Έκτορα Κακναβάτου κινείται, κυρίως, γύρω από τρεις κεντρικούς άξονες. Πρώτα, είναι η σχέση του ποιητικού Υποκειμένου με τη γλώσσα. Για τον ποιητή η γλώσσα δεν είναι απλώς μια σχέση σημαίνοντος και σημαινόμενου. Η λέξη δεν είναι απλώς το σημαίνον, είναι μια μορφή ζωής. Ένα σημαίνον μπορεί να δηλώσει πολλά σημαίνόμενα, αντίστοιχα παραπάνω από ένα σημαίνοντα μπορούν να δηλώνουν ένα σημαινόμενο. «Όταν η γλώσσα δεν κάνει άλλο παρά να υπηρετεί τον Λόγο καταστρέφει την πάμφωτη αξία των πραγμάτων· κι αυτά την εκδικούνται θάβοντάς την στην αιθάλη τους.» (εισαγωγική φράση από την συλλογή «Κιβώτιο Ταχυτήτων»). Η γλώσσα, επομένως, δεν υπηρετεί απλώς τον Λόγο, την ratio, είναι η μορφή, το υλικό που δια φωτίζει τα πράγματα. Ο δεύτερος άξονας της ποιητικής του Κακναβάτου είναι η σχέση της με την επιστήμη. Άριστος μαθηματικός ο ίδιος, υπόγεια συνομιλεί με τον κόσμο της επιστήμης και της φιλοσοφίας. Στα σχόλια που παραθέτει ο ίδιος στα ποιήματά του μπορεί να βρει κανείς εύστοχες παρατηρήσεις, πλήρεις φιλοσοφικού περιεχομένου. «Η αιτιότητα βρίσκεται παραπέρα. Είναι με την παρέμβαση του νοηματικού καταλύτη, την κατρακύλα στον πανικό του αγνώστου και την παραίτηση από τη μαγεία της τυχαιότητας που αναζητούνται περιοχές της, όπου αυτή συμπυκνώνεται σε νομοκρατούμενα πεδία. Η αιτιότητα έχει υπέρ αυτής την ετυμγορία του πειράματος, ενός χειρισμού...μικράς εμβέλειας κι όχι για κάθε κλίμακος φαινόμενα, μα που αποτέλεσε κ' εξακολουθεί ν' αποτελεί χάρτη πορείας και, σε κάποια κλίμακα, πεδίο αναρχικής

προσπίεσης αλήθειας» (σχόλια του ποιητή στο ποίημα «Μνήμες από την λέξη Κέλη»).

Ο τρίτος άξονας με τον οποίο συνομιλεί η ποίηση του Έκτορα Κακναβάτου είναι εκείνος της Ιστορίας. Ως Ιστορία, βέβαια, δεν θα πρέπει να εννοήσουμε μόνον την ιστορική παράδοση και τα ιστορικά γεγονότα. Ο Κακναβάτος είναι ποιητής που συναισθάνεται τη θέση του ανθρώπου μέσα στον χρόνο, τη σχέση του ανθρώπου με το παρελθόν και την προσηνότητα του για το μέλλον.

Παράλληλα, φροντίζει να συνομιλεί με τους ομοτέχνους του του παρελθόντος –ιδιαίτερα με τον Καβάφη και τον Σολωμό– ενώ συζητά ανοικτά με την κλασική κι ελληνιστική αρχαιότητα. Ο κόσμος των αρχαίων, του Βυζαντίου, των Γραφών παρίσταται συνεχώς στην ποιητική χώρα του Κακνα-

βάτου, όχι μόνο σαν ανάμνηση, αλλά ως πεδίο αναδημιουργίας και στίβος επαναπροσδιορισμού.

Με τον θάνατο του Κακναβάτου δεν χηρεύει μόνο μια θέση στη σπουδαία ποιητική παραγωγή που καλλιεργήθηκε στη χώρα μας τον αιώνα που πέρασε, σιωπά και μια φωνή που με συνέπεια, βαθιά γνώση της γλώσσας, της Ιστορίας και των επιστημονικών συζητήσεων εξύφανε ένα πρωτότυπο, ποιητικό τοπίο που έπαιξε, παίζει και θα παίξει καθοριστικό ρόλο στη νεοελληνική ποίηση.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών, του οποίου ο Κακναβάτος υπήρξε πνευματικό τέκνο, όχι μόνον πρέπει να μνημονεύει και να τιμά περιπτώσεις σαν του Κακναβάτου, αλλά και να καλλιεργεί την πνευματική παραγωγή με στόχο να αναδειξει κι άλλους ποιητές τέτοιους εμβέλειας.

Ρήγμα στον κρόταφο

Με τι ακόμα να μετρούσα της γενιάς μου

το εμβαδόν;

Με τι άλλο.

Ο πλανήτης έτριξε από αιμοφιλία

απ' της γενιάς μου όλα τα έναστρα

τις εννιά στοιβες όνειρα που έδωσα

όλα σπάνιες πέτρες

να φύγει ο κόμπος στο λαιμό.

Ο πλανήτης έτριξε

με τις περήφανες σιωπές μου

τα συνομήλικα μου σχήματα τις φωταφίες

τα μανάλια που

ακόμα φέγγουνε όλα σ' εκκλησιές κρυφές.

Όμως το ρήγμα στον κρόταφο

απ' τη ριπή σου πίκρα

εννιά μίλια ρήγμα η διάψευση

στον κρόταφο.

(Από τη συλλογή «Διήγηση»)

Απόψεις

Η επινόηση της ετερότητας και οι παγίδες της Μια άλλη ματιά στο "δικαίωμα στη διαφορά"

Άρθρο του
Κ. Τσουκαλά
ομότιμου καθηγητή
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Η αίσθηση, συγκροτημένη ή χαώδης, της ταυτότητας του υποκειμένου είναι διιστορική. Έρχεται από μακριά και «από μέσα». Αλλά η αίσθηση αυτή δεν προδικάζει το νόημά της. Αυτό εκφράζεται με λέξεις, γεννιέται από την ιστορία και εξελίσσεται μέσα στις συγκεκριμένες κοινωνίες. Έτσι, είναι εντελώς αξιοσημείωτο ότι μέχρι πρόσφατα το ζήτημα της ταυτότητας απασχολούσε σχεδόν αποκλειστικά τον φιλοσοφικό στοχασμό. Για τον καθημερινό λόγο παρέμενε αυτονόητο. Οι απαντήσεις στα ερωτήματα «ποιος» και «τι» είναι ο κάθε άνθρωπος, τι σημαίνουν οι ταυτότητες και τι «συνεπάγεται» η διαφορά του καθένα από τους άλλους δεν είχαν πολιτικές και ιδεολογικές συνδηλώσεις. Όντας διακριτός από τους άλλους, ο κάθε άνθρωπος αρκούταν στο να ακολουθεί τη δική του μοίρα.

Με την «εισβολή» του προβληματισμού γύρω από το «δικαίωμα στη διαφορά», την εμμονή στην «πολιτιστική αυτοδιάθεση» και την πειστική ανάδυση των αιτημάτων για αναγνώριση, τα πράγματα φαίνεται να αλληλίζουν δραματικά. Στο εξής, ο άνθρωπος δεν αναγνωρίζεται απλώς ως «εκ φύσεως» διακριτός από τους συνανθρώπους του. Προικίζεται επί πλέον με το πρωτόγνωρο ατομικό «δικαίωμα» στην αυτοδιαφοροποίηση. Η ετερότητα αναδεικνύεται σε μείζον ιδεολογικό και πολιτικό ζήτημα. Και αυτό συμβαίνει για πρώτη φορά. Τα ερωτήματα που θα θέσω σχετίζονται με μερικά από τα αίτια αυτής της ιδεολογικής καινοτομίας στη σημερινή συγκυρία, στο πλαίσιο του οικουμενικά πλέον ανταγωνιστικού και παγκοσμιοποιημένου κόσμου. Με την ακαριαία μεταβίβαση πληροφοριών, γνώσεων και κεφαλαίων, την κατάρρευση των οικονομικών και ιδεολογικών συνόρων και την αποσάθρωση της συμβολικής πρωτοκαθεδρίας των εθνικών-κρατικών κοινωνιών, ο κόσμος που κάποτε γνωρίζαμε δεν υπάρχει πια. Η εμπέδωση των φαντασιακών κοινοτήτων γύρω από τις οποίες συγκροτούσαν οι ομοιογενείς συλλογικές ταυτότητες βρίσκεται σε προϊούσα αποδρομή. Τα «Εμείς» που μας ακολουθούν από τη γέννηση μέχρι το θάνατο δεν λειτουργούν ως σταθερές μήτρες αυτογνωσίας.

Υπό τους όρους αυτούς, το ζήτημα της σχέσης του εαυτού και του άλλου, του ατόμου και της κοινωνίας, του μέρους και του Όλου θα τεθεί σε νέες βάσεις. Δεν είναι τυχαίο ότι τα αιτήματα για κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη και ανακατανομή πόρων και εισοδημάτων υποχωρούν, το «κοινωνικό ζήτημα» εξαφανίζεται από το πολιτικό λεξιλόγιο, οι άτυπες μορφές κοινωνικής αμοιβαιότητας αποδυναμώνονται και η σημασία των συμβολικών ανταλλαγών υποχωρεί. Το κάθε άτομο χωριστά αντιμετωπίζεται πλέον ως αποκλειστικά αρμόδιο για τον προγραμματισμό και την επίτευξη της επιβίωσης, της επιτυχίας και της προκοπής του. Μόνος και αυτεξούσιος, αλλά αβοήθητος, ο καθένας αποφασίζει και δρα αυτόνομα και υπεύθυνα με μόνο γνώμονα τη μεγιστοποίηση των ατομικών του προοπτικών. Όποιος δεν τα καταφέρει θα θε-

René Magritte, *Golconde* (1953)

ωρηθεί άξιος της μοίρας του. Οι αποκλεισμένοι, οι μη απασχολήσιμοι, οι αποτυχημένοι και οι άτυχοι δεν έχουν να μέμφονται παρά μόνον την ανικανότητα και την απρονοσία τους. Οι κοινωνίες δεν χρειάζεται πια να εμφανίζονται συνεκτικές ή αλληλεγγυες.

Έτσι όμως, ανακύπτει ένα νέο ζήτημα. Απογυμνωμένοι από τα παραδοσιακά συμβολικά τους άσυλλα, οι άνθρωποι αισθάνονται ολόενα και πιο ανήμποροι να αντιμετωπίσουν τις αντιξοότητες και την ενδημική αβεβαιότητα. Είναι αποκλειστικά υπεύθυνοι τόσο για την επιτυχία τους, όσο και τη συντριβή τους. Οι όροι της κοινωνικής συνύπαρξης κλονίζονται λοιπόν συθέμελα. Ποτέ άλλοτε το τίμημα της ελευθερίας δεν ήταν τόσο βαρύ.

Εδώ ακριβώς, πιστεύω, πρέπει να αναζητηθούν οι ρίζες της τρέχουσας μετατόπισης των όρων πρόσληψης του Εμείς. Η μοναχική αγωνία των σωρευόμενων «θυμάτων» του αδυσώπητου αντα-

τημοσύνη και με το πρόσφατο ακόμα παρελθόν είναι λοιπόν αποφασιστική. Δεν είναι τυχαίο ότι οι μεγάλες λέξεις που είχαν σφραγίσει τον νεωτερικό ευρωπαϊκό πολιτισμό δίνουν τη θέση τους σε εργαλειακά υποκατάστατα. Στη θέση των κοινών αξιών που προσέδιδαν στις συλλογικές οντότητες την οικουμενική συμβολική τους αύρα προβάλλεται το ατομικό επιτεύξιμο, ωφέλιμο και μετρήσιμο. Όπως έλεγε η Μάργκαρετ Θάτσερ, δεν υπάρχει πια κοινωνία, αλλά μόνον άτομα. Οι ολισθήσεις των σημασιών είναι εύγλωττες. Η ιδέα της προόδου θα ταυτισθεί με την οικονομική ανάπτυξη, η ιδέα της ελευθερίας θα επικεντρωθεί στο δικαίωμα στην αυτοδιαφοροποίηση, η ιδέα της ισότητας θα συνοψισθεί στην ισότητα ευκαιριών και η ιδέα της δικαιοσύνης θα μετουσιωθεί σε διαδικαστική ακριβοδικία. Όσον αφορά δε την τρίτη συνιστώσα του μεγαλειώδους ηθικού προστάγματος του Διαφωτισμού, την αλληλεγγύη «αδελφότη-

“Οι αποκλεισμένοι, οι μη απασχολήσιμοι, οι αποτυχημένοι και οι άτυχοι δεν έχουν να μέμφονται παρά μόνον την ανικανότητα και την απρονοσία τους. Οι κοινωνίες δεν χρειάζεται πια να εμφανίζονται συνεκτικές ή αλληλεγγυες”

των», αυτή θα εξαφανισθεί εντελώς από το κοινωνικοπολιτικό λεξιλόγιο. Υπό τους όρους αυτούς, τα ειδοποιητικά νεωτερικά μελήματα για «κοινωνική συνοχή» και «αξιακή αρμονία» εμφανίζονται εν πολλοίς αναχρονιστικά, ίσως μάλιστα και περιττά. Δεν είναι δύσκολο να διακρίνουμε τις υπέρπουσες σκοπιμότητες. Επανομιάζοντας τα πράγματα, τις αξίες και τις προτεραιότητες, οι εξουσίες υπηρετούν πάντα τους ανομιολογητους στόχους τους. Από τη στιγμή που τα ελεύθερα άτομα δεν εθίζονται στην ιδέα ότι οφείλουν να ζουν μαζί και από κοινού με τους άλλους, ανοίγει ο δρόμος για νέα πρότυπα συμπερι-

τα», αυτή θα εξαφανισθεί εντελώς από το κοινωνικοπολιτικό λεξιλόγιο.

Υπό τους όρους αυτούς, τα ειδοποιητικά νεωτερικά μελήματα για «κοινωνική συνοχή» και «αξιακή αρμονία» εμφανίζονται εν πολλοίς αναχρονιστικά, ίσως μάλιστα και περιττά. Δεν είναι δύσκολο να διακρίνουμε τις υπέρπουσες σκοπιμότητες. Επανομιάζοντας τα πράγματα, τις αξίες και τις προτεραιότητες, οι εξουσίες υπηρετούν πάντα τους ανομιολογητους στόχους τους. Από τη στιγμή που τα ελεύθερα άτομα δεν εθίζονται στην ιδέα ότι οφείλουν να ζουν μαζί και από κοινού με τους άλλους, ανοίγει ο δρόμος για νέα πρότυπα συμπερι-

φοράς και νέους αξιακούς αυτοματισμούς. Όλα συμβαίνουν ως εάν το εξ υποθέσεως ανοηλοκλήρωτο πρόσταγμα του Διαφωτισμού διαλύεται στα εξών συνετέθη.

Στο σημείο ακριβώς αυτό αναδύεται, πιστεύω, ο αμφίσημος χαρακτήρας της άνευ όρων προώθησης των ατομικών δικαιωμάτων στη διαφορά, στην αναγνώριση και στην πολιτιστική αυτοδιάθεση. Εκ πρώτης βέβαια όψεως, ως εξέλιξη μιας πάντα ανοηλοκλήρωτης ανθρωπίνης χειραφέτησης, η προβολή αυτών των αιτημάτων δεν μπορεί παρά να είναι ευπρόσδεκτη. Κάνεις βέβαια δεν μπορεί να αντιτίθεται στη διεύρυνση των πεδίων της ελευθερίας του ανθρώπου. Από τη στιγμή όμως που απισχναίνονται τα θεμελιώδη προτάγματα της γενικής κοινωνικής αλληλεγγύης και αμοιβαιότητας χάριν επιλεκτικών και μερικών μορφών ταύτισης, συσσωμάτωσης και αυτοπραγμάτωσης, το οικουμενικό χειραφετητικό σχέδιο τίθεται υπό αίρεση. Ακόμα και αν δεν το επιδιώκει, η προβολή των «ανθρωπολογικών διαφοροποιήσεων» και των ελεύθερα δομούμενων συλλογικών ταυτοτήτων συνεπάγεται την άμβλυση των συνυπερασιαστικών αρχών πάνω στις οποίες θεμελιώθηκε ο δυτικός πολιτισμός. Δεν είναι τυχαίο ότι, τις περισσότερες φορές, τα ατομικά δικαιώματα στη διαφορά και στην πολιτιστική αυτοδιάθεση προτάσσονται κατά προτεραιότητα η ακόμα και ανεξάρτητα από το «γενικό συμφέρον». Είναι γεγονός ότι τουλάχιστον επί του παρόντος, η καταξίωση της ατομικής ετερότητας δεν ενισχύει την αμοιβαιότητα αλλά την αποδυναμώνει.

Δεν ισχυρίζομαι βέβαια ότι αυτό είναι ιστορικά αναπότρεπτο. Τα ατομικά δικαιώματα στη διαφορά και στην πολιτιστική αυτοδιάθεση δεν αντιτίθενται λογικά στη συλλογική δημοκρατική αυτοθέσπιση. Όμως, από τη στιγμή που οι νέες αυτές ιδέες δεν δείχνουν να συμβαδίζουν με τα αιτήματα για τη βελτίωση της κοινής μοίρας όλων και αυτονομούνται από το αίτημα της γενικής κοινωνικής προόδου, συνοχής και αμοιβαιότητας, δικαιοσύνη κανείς να αναρωτηθεί για τις αντικειμενικές πολιτικές προεκτάσεις τους. Ανεξάρτητα από τις προθέσεις των ζηλωτών της, η άνευ όρων ελευθερία του αυτοδιαφοροποιείσθαι τείνει πλέον να ταυτίζεται με την παραδοχή μιας δίχως όρια κανονιστικής εξατομικεύσεως. Η πολιτικοποίηση της ετερότητας εμφανίζεται ομόρροπη με την απο-πολιτικοποίηση της κοινότητας και της κοινωνίας.

Ο κίνδυνος που σοβεί είναι λοιπόν τεράστιος. Μια κοινωνία όπου ασκώντας το δικαίωμα στη διαφορά όλοι μπορούν να δρουν ως άνευ όρων εταίροι, δεν χρειάζεται να λειτουργεί ούτε ως ενιαία ούτε ως συνεκτική ούτε ως αλληλεγγύη. Αυτή ακριβώς φαίνεται να είναι η υπέρπουσα δυναμική της νέας τάξης πραγμάτων. Η συνταγή δεν είναι βέβαια πρωτόγνωρη. Πάντα οι εξουσίες αποκρύπτουν τις προθέσεις τους πίσω από ευγενείς και αδιάβλητες ιδέες, επιτρέποντας στην ιστορία να υλοποιεί την εγγενή πανουργία της με τον πιο ανέξοδο τρόπο. Δίχως καν να γίνεται αντιληπτό, το ευγενές πρόταγμα της ανθρωπίνης χειραφέτησης είναι κάλλιστα δυνατόν να εκτραπεί στο αντίθετό του. Αυτό όμως συνιστά την ύψιστη ίσως ιστορική γύβρη. Και όπως μας δίδαξαν οι αρχαίοι, η γύβρη ενεργοποιεί τη Νέμεση.

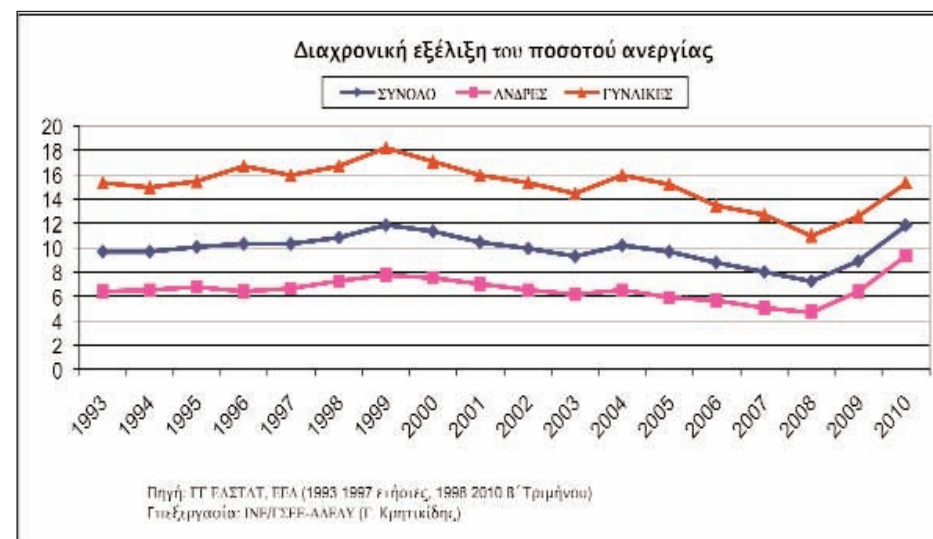
Τα θέματα που πραγματεύεται το παρόν άρθρο αναπτύσσονται εκτενώς στο πρόσφατο βιβλίο του Κ. Τσουκαλά «Η επινόηση της ετερότητας», εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2010

Φάκελος: Η ανεργία των νέων

Περισσότερα τυπικά προσόντα –

Νέοι, πτυχιούχοι και π

Η εποχή όπου το πτυχίο εξασφάλιζε την οικονομική ασφάλεια και την κοινωνική ανέλιξη έχει περάσει. Δεν αρκεί πια οι γονείς να «σπουδάζουν τα παιδιά τους» ώστε να τους εξασφαλίσουν μία καλύτερη ζωή από τη δική τους. Αντίθετα, ειδικά στην Ελλάδα, ο γονέας χρειάζεται να είναι δίπλα στο παιδί του στηρίζοντάς το πολλές φορές μέχρι και τα 30. Διά του λόγου το αληθές, έρευνες θέλουν τον Έλληνα μεταξύ 25-34 ετών να αργεί να εγκαταλείψει την οικογενειακή στέγη, καθώς τα αγόρια φεύγουν κατά μέσο όρο στην ηλικία των 30 ετών, ενώ τα κορίτσια στην ηλικία των 27,9 ετών. Η σκληρή πραγματικότητα είναι ότι πάνω από 150.000 νέοι, 18 - 28 ετών είναι άνεργοι βάσει των επίσημων στοιχείων. Επίσης το 29,2% των νέων μεταξύ 15-24 ετών στην Ελλάδα εργάζεται σε θέση επισφαλούς εργασίας ή με συμβόλαιο προσωρινής απασχόλησης. Παράλληλα, η χώρα μας έχει στην κατοχή της ένα όχι και τόσο κολακευτικό ρεκόρ: σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, την γνωστή Eurostat, η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα ανάμεσα στις 27 της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου τα ποσοστά ανεργίας δεν μειώνονται ανάλογα με την απόκτηση περισσότερων τυπικών προσόντων και, συνολικά, δεν διαφοροποιούνται σημαντικά.

Πτυχία στα αζήτητα

Σύμφωνα με τον εκπαιδευτικό αναλυτή **Χρήστο Κάτσικα** η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα της Ε.Ε. όπου τα ποσοστά ένταξης στην εργασία δεν αυξάνονται με την απόκτηση πτυχίων ή άλλων τυπικών προσόντων. Όπως αποκαλύπτει πρόσφατη έρευνα της Eurostat, 14.000 πτυχιούχοι κάθε χρόνο μένουν στα αζήτητα. Το πρόβλημα όμως δεν τελειώνει εδώ. Αυτό που δεν μπορούν να δείξουν τα νούμερα και να καταγράψουν οι στατιστικές είναι το γεγονός ότι οι νέοι αναγκάζονται να αποκρύπτουν από τους μελλοντικούς εργοδότες προσόντα όπως μεταπτυχιακά διπλώματα με κόπο αποκτημένα, προκειμένου να προσληφθούν. Παράλληλα ως «κοινό μυστικό» μπορεί να χαρακτηριστεί η μαύρη εργασία στη χώρα μας. Οι εργοδότες που ψάχνουν για «φθηνές λύσεις» απαιτούν τα απολύτως απαραίτητα. Επαγγέλματα και ειδικότητες άλλοτε προνομιού-

χες που συνδέονταν με υψηλές αποδοχές και κοινωνικό status δεν έχουν καταφέρει να ξεφύγουν από την κατάσταση αυτή. Στους περισσότερους από 100.000 πτυχιούχους που βρίσκονται στις λίστες της ανεργίας ανάμεσά τους συναντούμε περί τους 20.000 γιατρούς, φαρμακοποιούς, οδοντίατρος και δικηγόρους και 2.200 κατόχους master και διδάκτορες. Μαζί τους και δεκάδες χιλιάδες εκπαιδευτικοί, μηχανικοί, δημοσιογράφοι (πίνακας 1). Εκτός από το πανευρωπαϊκό ρεκόρ στην ανεργία των πτυχιούχων η Ελλάδα κατατάσσεται στη δεύτερη θέση στην ετεροαπασχόληση. Σήμερα οι δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας και τα εμπόδια στη διαδικασία οικονομικής ένταξης αποτυπώνονται με ιδιαίτερη ένταση και στην περίπτωση των νέων πτυχιούχων, οι οποίοι αποτελούν, ήδη, πάνω από το 20% του συνόλου των καταγεγραμμένων ανέργων στη χώρα μας. Φυσικά η πραγματικότητα ξεπερνά τα επίσημα καταγεγραμμένα στοιχεία.

Έρευνες των γραφείων διασύνδεσης των πανεπιστημίων αποκαλύπτουν ότι μόνο ο ένας στους έξι από τους νέους πτυχιούχους των Τμημάτων Φιλολογίας και Ιστορίας απασχολείται σε σχετική με το αντικείμενο του πτυχίου του εργασία, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων αυτού του κλάδου είναι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι μέχρι και τρία χρόνια! Σύμφωνα με τις ίδιες έρευνες, ένας στους πέντε πτυχιούχους κοινωνιολόγους είναι άνεργος, ενώ από όσους εργάζονται το 70% δήλωσε ότι το επάγγελμά τους έχει από καμία έως ελάχιστη σχέση με τις σπουδές τους. Σε πρόσφατη έρευνα σε οδοντοεπιστημολογικούς (καθηγητές) σχετικά με την αξιοποίηση του πτυχίου τους και τη σχέση της εργασίας που κάνουν με την εκπαίδευση που πήραν τα αποτελέσματα ήταν αποκαλυπτικά. Ο ένας στους τέσσερις ήταν άνεργος πάνω από 18 μήνες, οι μισοί απασχολούνταν σε εργασίες εντελώς άσχετες με την επιστήμη τους. Οι

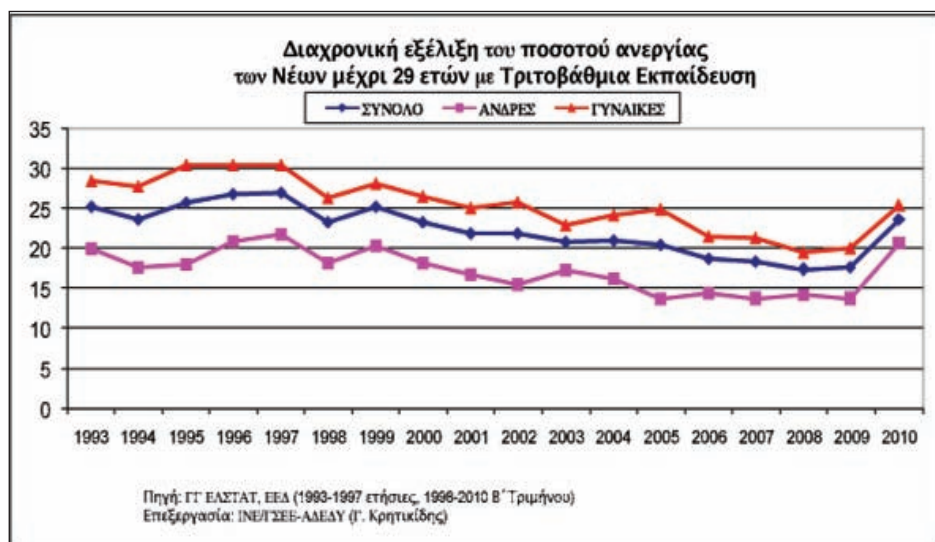
πιο συνθιγμένες εργασίες που κάνουν αυτοί οι πτυχιούχοι είναι υπάλληλοι και ταμίες Σούπερ Μάρκετ, αποθηκάριοι, υπάλληλοι καταστημάτων ένδυσης και υπόδησης, οδηγοί ταξί, γκαρσόνια και λοιπά τουριστικές φύσεως επαγγέλματα. Επίσης ο ένας στους τέσσερις υποαπασχολούνταν (εργασία part time) σε δουλειές σχετικές με το αντικείμενό του (φροντιστήρια, ιδιαίτερα μαθήματα). Το 30 % των νέων αποφοίτων των Φυσικών και Μαθηματικών τμημάτων μένουν άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι για περισσότερο από δυο χρόνια, ενώ περίπου το 15% συνεχίζει μεταπτυχιακές σπουδές πιθανόν για να αποφύγει τον εφιάλτη της ανεργίας. Περίπου 5-6.000 εκτιμώνται οι άνεργοι πτυχιούχοι Θεολογίας ενώ άλλοι τόσοι υποαπασχολούνται ή ετεροαπασχολούνται. Πάνω από 12.000 υπολογίζονται οι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι και ετεροαπασχολούμενοι πτυχιούχοι γυμναστές. Τα αποτελέσματα της έρευνας για την απα-

Πίνακας 1: Εκροή πτυχιούχων, άνεργοι και υποαπασχολούμενοι

ΤΜΗΜΑΤΑ	ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΓΙΑΤΡΟΙ – ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ – ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ – ΙΣΤΟΡΙΑ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ – ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΙ Κ.ΛΠ.	ΘΕΟΛΟΓΙΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ Κ.ΛΠ.	ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	Μ.Μ.Ε.
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΡΟΗ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ	1.500	14.000	8.000 - 9.000	περίπου 1.000	περίπου 800	περίπου 1.500	περίπου 250 - 300
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ	43.000	90.000	—	—	—	—	—
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	11.000	9.000	περίπου 30.000	περίπου 5-6.000	περίπου 2.000	περίπου 12.000	περίπου 2.500 - 3.000

– μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας

πιθανότητα... άνεργοι

σχόληση των πτυχιούχων του Παντείου Πανεπιστημίου, που διεξήχθη από το Γραφείο Διασύνδεσης του Ιδρύματος, αποκαλύπτουν ότι ένας στους πέντε πτυχιούχους κοινωνιολόγους είναι άνεργος, ενώ από όσους εργάζονται το 70% δήλωσε ότι το επάγγελμά τους έχει από καμία έως ελάχιστη σχέση με τις σπουδές τους. Εκατοντάδες γιατροί αυτή τη στιγμή εργάζονται με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών και 600 ευρώ τον μήνα σε ιδιωτικές εταιρείες παροχής ιατρικών υπηρεσιών, ιατρικές και ψυχιατρικές ιδιωτικές κλινικές, ακόμα και σε κέντρα αισθητικής». Ενώ ενδεικτικό της κατάστασης είναι ότι στις εξετάσεις για 34 θέσεις δικηγόρων στο Ι.Κ.Α. συμμετείχαν περίπου 1.300 υποψήφιοι, από τους οποίους περισσότεροι από 100 διέθεταν μεταπτυχιακό ή άλλο πανεπιστημιακό τίτλο. Σε μια άλλη κατηγορία, αυτή των δημοσιογράφων, υπολογίζεται ότι το 1/4 των πτυχιούχων είναι άνεργοι ενώ από αυτούς που έχουν επαγγελματική απασχόληση ο ένας στους δυο πτυχιούχους έχει μικρή έως μηδενική συνάφεια μεταξύ σπουδών και θέσης εργασίας.

Μία σκληρή εργασιακή πραγματικότητα

Σύμφωνα και πάλι με τον εκπαιδευτικό αναλυτή **Χρήστο Κάτσικα** εκτός από τον εφιάλτη της ανεργίας και την ιδιαίτερα ψυχοφθόρα κατάσταση της ετεροαπασχόλησης-υποαπασχόλησης και ελαστικής εργασιακής σχέσης υπάρχει και η ζοφερή πραγματικότητα των χαμηλών αμοιβών για όσους καταφέρουν να βρουν δουλειά με συλλογική σύμβαση. Οι χαμηλές αποδοχές δεν επιτρέπουν στη μεγάλη πλειονότητα των νέων να εγκαταλείψουν την οικογενειακή εστία. Η Ελλάδα, άλλωστε, έχει τη μεγαλύτερη ηλικία αποχώρησης από την οικογένεια σε όλη την Ευρώπη που είναι τα 27 χρόνια κατά μέσο όρο, σύμφωνα με τη Eurostat.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της VPRC, το 25% των μισθωτών έχουν καθαρές αποδοχές έ-

ως 750 ευρώ και το 67% από αυτούς αντιστοιχεί σε νέους 18-34 ετών. Στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας ανεβάζουν το ποσοστό των νέων έως 30 ετών που αμείβονται μέχρι 700 ευρώ στο 56%, ενώ σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, δύο στους τρεις 25χρονους έχουν καθαρές μηνιαίες αποδοχές έως 750 ευρώ.

Παράλληλα, σύμφωνα με τη Γ.Σ.Ε.Ε., περισσότεροι από 120.000 εργαζόμενοι αμείβονται το 2010 με το γνωστό «μηνολόκι» που σημαίνει ότι δεν απολαμβάνουν τα θεσμοθετημένα, στοιχειώδη, εργασιακά δικαιώματα, όπως είναι το ωράριο, οι άδειες, τα επιδόματα, τα δώρα, η αποζημίωση σε περιπτώσεις απολύσεων. Στην κατηγορία αυτή πρωταθλητές έχουν αναδειχθεί οι μηχανικοί οι οποίοι υπολογίζονται σε 30.000, δηλαδή, περίπου στο 30% του συνόλου των μηχανικών. Κοντά τους σιγά - σιγά αναπτύσσεται και ένας νέος κλάδος, αυτός των πτυχιούχων Πληροφορικής.

Οι νέοι της χώρας υπό αυτές τις συνθήκες, ανεξαρτήτως προσόντων αποτελούν τη φθνή λύση για τον εργοδότη. Έτσι πλήττονται και οι υπόλοιπες ηλικιακές κατηγορίες. Αφενός έχουμε τους έμπειρους εργαζόμενους που βιώνουν απολύσεις και εργασιακές απορρίψεις και τους «περιζήτητους» νέους για τους οποίους η αξιοποίηση των σπουδών τους φαντάζει ως πολυτέλεια και υφίστανται εργασιακή εκμετάλλευση σε πάσης φύσεως απασχολήσεις.

Πηγές: Έρευνες του Χρήστου Κάτσικα με βάση σύνθεση στοιχείων Ε.Σ.Υ.Ε., Ερευνών Γραφείων Διασύνδεσης Α.Ε.Ι., Παρατηρητηρίου Απασχόλησης Ο.Α.Ε.Δ., Επαγγελματικών Γραφείων Διασύνδεσης Α.Ε.Ι., Παρατηρητηρίου Απασχόλησης Ο.Α.Ε.Δ., Δικηγορικού Συλλόγου, Ιατρικού Συλλόγου, Οδοντιατρικού Συλλόγου, Φαρμακευτικού Συλλόγου. Στατιστικά στοιχεία όπως μας παραχωρήθηκαν από τον Γιώργο Κρητικίδη ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ΑΔΕΔΥ.

Κρίση, ανεργία και νέοι πτυχιούχοι

Της Μαρίας Καραμεσίνη¹

Η ανεργία στους νέους καλπάζει και θα επιδεινωθεί ραγδαία τα επόμενα χρόνια. Ήδη πριν από την έναρξη της κρίσης οι νέοι αντιμετώπιζαν σοβαρές δυσκολίες εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης, δίδοντας στην Ελλάδα θλιβερή πρωτιά στην Ευρωπαϊκή Ένωση στα ποσοστά ανεργίας των νέων. Ταυτόχρονα η χώρα μας εμφάνιζε την εξής ιδιαιτερότητα, σε αντίθεση με αυτό που συνέβαινε στις υπόλοιπες χώρες. Οι απόφοιτοι πανεπιστημίου αντιμετώπιζαν μεγαλύτερες δυσκολίες εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης από τους συνομηλίκους τους με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο. Η πανελλαδική έρευνα αποφοίτων της Οριζόντιας Δράσης των Γραφείων Διασύνδεσης των Πανεπιστημίων, που πραγματοποιήθηκε το 2005, είχε δείξει ότι, 5 έως 7 χρόνια μετά την αποφοίτηση, 7% των νέων πτυχιούχων ήταν άνεργοι και 38,5% των απασχολούμενων δεν είχαν σταθερή δουλειά². Η τρέχουσα οικονομική κρίση επιδείνωσε δραματικά την ήδη προβληματική κατάσταση. Οι απολύσεις έθιξαν μαζικά και κατά προτεραιότητα τους προσωρινά απασχολούμενους (συμβασιούχους ορισμένου χρόνου, έργου, stage, ενοικιαζόμενους) και αυτούς που είχαν λίγα χρόνια προϋπηρεσίας στις επιχειρήσεις, ενώ ταυτόχρονα ο αριθμός των νέων θέσεων εργασίας για τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας μειώθηκε δραστικά. Οι νέοι υπεραντιπροσωπεύονται σ' αυτές τις κατηγορίες, με αποτέλεσμα το ποσοστό ανεργίας να εκτιναχθεί από 21,5% στο 31,8% στις ηλικίες 20-24 ετών και από 12,5% στο 19,8% στις ηλικίες 25-29 ετών μεταξύ 2008 και 2010 (γ' τρίμηνα). Κατά την πρώτη φάση της κρίσης, η επιδείνωση της θέσης των αποφοίτων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας ήταν συγκριτικά μικρότερη σε σχέση με αυτή των υπόλοιπων νέων. Όμως η κρίση του δημόσιου χρέους ανέτρεψε τα δεδομένα, οδηγώντας σε εξάλειψη των ευκαιριών απασχόλησης για τους νέους πτυχιούχους. Τα πακέτα μέτρων λιτότητας και περιορισμού δημοσίων δαπανών από τον Ιανουάριο του 2010,

που κορυφώθηκαν με το Μνημόνιο, οδήγησαν σε μαζικές απολύσεις συμβασιούχων και πάγωμα προσλήψεων στο δημόσιο και σε βαθεία ύφεση και πάγωμα προσλήψεων στον ιδιωτικό τομέα. Σήμερα το ποσοστό ανεργίας των πτυχιούχων πανεπιστημίου έχει ξεφύγει πέρα από κάθε έλεγχο στις ηλικίες 20-24 ετών (51%) και κινείται σε ιστορικά επίπεδα στις ηλικίες 25-29 ετών (22%), πάνω από τους αντίστοιχους μέσους όρους για το σύνολο των νέων στις ίδιες ηλικίες. Οι προοπτικές για τα επόμενα χρόνια είναι ακόμα πιο δυσόιωνες. Συγκεκριμένα, με το Μνημόνιο η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί ότι θα κάνει μία πρόσληψη στον δη-

μόσιο τομέα για κάθε πέντε αποχωρήσεις. Όμως η προαναφερθείσα έρευνα της Οριζόντιας Δράσης έδειξε ότι, 5 έως 7 έτη μετά την αποφοίτηση, ο δημόσιος τομέας απασχολεί το 40% των νέων πτυχιούχων πανεπιστημίου και ένα ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών πτυχιούχων. Ταυτόχρονα, στον ιδιωτικό τομέα ο αριθμός των προσλήψεων θα περιοριστεί στο ελάχιστο, ενώ οι αλλαγές στα επαγγελματικά δικαιώματα και τα κλειστά επαγγέλματα θα οδηγήσουν σε εξαφάνιση των ευκαιριών αυτοαπασχόλησης των νέων πτυχιούχων, άρα σε περαιτέρω αύξηση της ανεργίας, όξυνση του ανταγωνισμού και μείωση των μισθών. Κι αυτό σε μια εποχή που οι θέσεις εργασίας και το εισόδημα

“Οι απόφοιτοι πανεπιστημίου αντιμετώπιζαν μεγαλύτερες δυσκολίες εργασιακής και επαγγελματικής ένταξης από τους συνομηλίκους τους με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο”

των γονέων αποσταθεροποιούνται και μειώνονται. Τυχόν επιβεβαίωση της σημερινής πρόβλεψης για «χαμένες γενιές» νέων στη χώρα μας, θα έχει κοινωνικές συνέπειες τεράστιας σημασίας όχι μόνο τα επόμενα χρόνια αλλά τις επόμενες δεκαετίες.

- 1 Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Διδάσκει οικονομικά της εργασίας και της κοινωνικής πολιτικής.
- 2 Καραμεσίνη Μ., Σ. Βιτωράτου, Ε. Γκάζον και Ε. Μουστάκη (2008), Η απορρόφηση των πτυχιούχων πανεπιστημίου στην αγορά εργασίας. Πανελλαδική έρευνα στους αποφοίτους των ετών 1998-2000, Αθήνα: Οριζόντια Δράση Υποστήριξης Γραφείων Διασύνδεσης Πανεπιστημίων/ Διόνικος.

Νεοηαία

beat_news

➔ Μετά τους **Scorpions** και οι **Judas Priest** αποφάσισαν να κατεβάσουν ρολά, με μια τελευταία παγκόσμια περιο-

δεία. Προς το παρόν έχουν ανακοινηθεί μόνο κάποιες εμφανίσεις το καλοκαίρι σε διάφορα ευρωπαϊκά φεστιβάλ, οπότε πολύ πιθανό να τους δούμε και από δω. Άντε να ξαναβγαίνει εκείνο το αμάνικο tzen μπουφάν με τα ραφτά.

➔ Η **Ελένη Βιτάλη** δεν μου λείπει τίποτα αλλά, απ' ό,τι άκουσα, θα κάνει κάποιες συναυλίες στο Κύτταρο αρχές Ιανουαρίου, όπου θα συμπρωταγωνιστεί μαζί της επί σκηνής ο... **Καραγκιόζης**. Ναι, καλά διαβάσατε, ο Καραγκιόζης (του **Άθου Δανιήλη**). Ατυχής δόση αυτογνωσίας ή φιλόδοξο πείραμα, δεν ξέρω, αλλά μόνο το ότι υπάρχει ο Καραγκιόζης επί σκηνής με κάνει να μην σκέφτομαι τα 15 ευρώ είσοδο.

➔ Οι **Vodka Juniors** μετά από τις καλοκαιρινές τους αποδράσεις έπαιξαν λίγο πριν τα Χριστούγεννα στο Av Club στα Εξάρχεια. Ίσως να είναι και το πιο ολοκληρωμένο εγχώριο punk συγκρότημα, τόσο μουσικά όσο και στιχουργικά, το οποίο 'ευτυχώς' δεν το έχουν πάρει χαμπάρι έξω σε τέτοιο βαθμό που να πάρουν τα μυαλά τους αέρα. Εάν σας δοθεί η ευκαιρία να τους δείτε, προτιμήστε τους άφοβα, όποιος και αν παίζει αλλού το ίδιο βράδυ.

➔ Αντίθετα οι (δήθεν) πατέρες του πανκ, όπως έλεγε το αφισάκι, οι βρετανοί **GBH**, με ψίλλο-απογοήτευσαν όταν έπαιξαν στο Gagarin στις 11 Δεκεμβρίου. Σίγουρα πρόκειται για συγκρότημα με ιστορία και δυνατά τραγούδια, αλλά κάπου-κάπου βγάζει μια πικρή μελαγχολία το όλο σκηνικό με παππούδες επί σκηνής να φωνάζουν για τα οργισμένα νιάτα της δεκαετίας του 1980. Καλύτερα να εξαφανίζεσαι από προσώπου γης, παρά να ζεις σε παρακμή. Έστω και αν είσαι οι GBH.

➔ Έχω την αίσθηση ότι οι **Varukers** που θα παίξουν στο AN στις 16 Απριλίου θα είναι πιο 'δυνατό' στοίχημα. Τους είχα πετύχει πριν κανένα-δύο χρόνια σε συναυλία στο εξωτερικό και με είχαν αφήσει άφωνο με τη δυναμική παρουσία τους επί σκηνής, σαν να μην είχαν γεράσει ποτέ. Μαζί τους θα παίξουν οι **Ομίχλη** από Θεσσαλονίκη (η Ελληνική εκδοχή των **Exploited**), οπότε φροντίστε να σηκώσετε μια σωστή μοϊκίνα και βάλτε κανένα πέτσινο μπουφανάκι.

➔ Οι λίστες με τα Top-10 της χρονιάς πάντα κουράζουν γιατί είναι αναμενόμενα και προϋποθέτουν μια 'αντικειμενική' σύγκριση ανόμοιων πραγμάτων. Για μένα το "Never Mind The Bombing, Here's Your Six Figures" των United Nations καθώς και το "Rave To The Grave" των China Shop Bull ίσως να είναι οι πιο πειραματικές και 'φρέσκες' κυκλοφορίες του 2010 από συγκροτήματα τα οποία πιθανόν να μην τα ξέρει η μάνα τους. Ψαχτείτε πριν τους πάρουν χαμπάρι οι hipsters.

J (spawnite@yahoo.com)

Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών «Κυψέλη» δημιουργικότητας: θέατρο, χορός, κινηματογράφος, φωτογραφία

Στο κέντρο της Αθήνας, στον ημιώροφο της Πανεπιστημιακής Λέσχης, στεγάζεται ο Π.Ο.Φ.Π.Α, ο **Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών**, που λειτουργεί υπό την εποπτεία του τμήματος Δημοσίων Σχέσεων. Ο Πολιτιστικός Όμιλος έχει μια πορεία που ξεκινά από το 1923 όταν και ιδρύθηκε με πυρήνα του τον Θεατρικό Φοιτητικό Όμιλο. Αργότερα εντάχθηκε ως υπηρεσία στην Πανεπιστημιακή Λέσχη με την επωνυμία Θεατρικό Τμήμα και κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70 δημιουργούνται ακόμα ο Χορευτικός και Κινηματογραφικός Τομέας. Αργότερα θα προστίθεται και ο Φωτογραφικός και θα ερχόταν η μετονομασία του σε Π.Ο.Φ.Π.Α, ο οποίος έχει στόχο όχι μόνο την προβολή έργων τέχνης, αλλά και την ενθάρρυνση των ίδιων των φοιτητών να δημιουργήσουν τα δικά τους, στα πλαίσια της προσπάθειας του Πανεπιστημίου Αθηνών για την εν γένει δραστηριοποίηση των φοιτητών του. Στο πλαίσιο αυτό λειτουργούν οι 4 επιμέρους τομείς που προαναφέραμε, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των φοιτητών:

- Θεατρικός
- Χορευτικός
- Κινηματογραφικός
- Φωτογραφικός

Ο **Θεατρικός Τομέας** διοργανώνει κάθε χρόνο δύο, τρεις ή και περισσότερες παραστάσεις με καλεσμένους ηθοποιούς και καθηγητές ώστε να αναδείξει το έργο που γίνεται, το οποίο πολλές φορές αποσπά θετικά σχόλια από κριτικούς. Στόχος είναι τα μέλη του να αποκτήσουν εμπειρία μέσω μαθημάτων υποκριτικής, φωνητικής και κινισιολογίας που διδάσκονται. Ο Στέλιος που έχει παρακολουθήσει κατ' επανάληψη μαθήματα μας λέει πως «το επίπεδο είναι αρκετά υψηλό και τα μαθήματα προσφέρουν αρκετές γνώσεις σε αυτόν που θα ενδιαφερθεί πραγματικά». Ο Κώστας μάς λέει πως «η ανταπόκριση στον συγκεκριμένο τομέα είναι πολλές φορές τόσο μεγάλη ώστε να μη γίνονται δεκτές άλλες αιτήσεις λόγω έλλειψης χώρου». Οι παραστάσεις λαμβάνουν χώρα στο θεατράκι του κτηρίου Κωστής Παλαμάς και στο Μουσείο Ιστορίας (Παλιό Πανεπιστήμιο) του Πανεπιστημίου Αθηνών (Θόλου 5, Πλάκα), με πολλούς συμμετοχές σε ελληνικά και διεθνή φεστιβάλ. Δεν είναι λίγες οι φορές που μέλη του συγκεκριμένου τομέα έχουν διακριθεί για τις υποκριτικές τους ικανότητες. Ο συγκεκριμένος τομέας προσελκύει κατά παράδοση άτομα που ενδιαφέρονται για την τέχνη όπως είναι η Ελένη η οποία μάς λέει πως ο τομέας «δεν έχει να ζητήσει πολλά πράγματα από πιο επαγγελματικές ομάδες λόγω του ζήλου που δείχνουν όλα τα παιδιά, καθώς έχουμε δεθεί και προσπαθούμε να ανταποκριθούμε όσο το δυνα-

τόν πιο πολύ στις απαιτήσεις μιας τόσο σημαντικής τέχνης»

σθησία σε θέματα λαϊκής παράδοσης καθώς σε καθημερινή βάση διδάσκονται μαθήματα που άπτονται της μουσικής κληρονομιάς χωρίς να μένει στη στείρα αναπαράσταση βημάτων, αλλά της βιωματικής μεταφοράς της κληρονομιάς μας. «Τα μαθήματα γίνονται στην αίθουσα του Α υπογείου της Πανεπιστημιακής Λέσχης και η ανταπόκριση είναι μεγάλη. Πολλές φορές το μάθημα συνοδεύεται από προβολή κάποιου βίντεο για να γίνουν πιο κατανοητά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε επαρχίας της Ελλάδος καθώς και περιοχών όπως ο Πόντος και η Κύπρος» μάς λέει ο Γιάννης, από τους πιο πιστούς μαθητές του τομέα. Οι μαθητές δηλώνουν ευχαριστημένοι γενικά από τη δραστηριότητα του τμήματος και απλά επισημαίνουν πως η προβολή προς τα έξω θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη. Σε κάθε περίπτωση στόχος του μαθήματος είναι η μεταφορά του χτες στο σήμερα μέσα από τη μουσική και λαϊκή παράδοση. Ο Στέλιος που παρακολουθεί τακτικά τα μαθήματα μάς είπε πως «στο τέλος κάθε χρονιάς συμμετέχουμε σε εκδηλώσεις φορέων από την Ελλάδα και το εξωτερικό και διοργανώνεται μία κεντρική παράσταση με παραδοσιακές ενδυμασίες σε κεντρικό θέατρο της Αθήνας. Η προβολή σαφώς και θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη αλλά αρκούμαστε και σε ό,τι έχουμε. Η προσπάθεια είναι σημαντική και βελτιωνόμαστε συνεχώς με εντατική δουλειά»

Ο **Κινηματογραφικός Τομέας** έχει στόχο την καλλιέργεια της κινηματογραφικής κουλτούρας των φοιτητών ώστε να μπορούν να είναι καλοί θεατές αλλά και ταυτόχρονα μέσα από τη συζήτηση και τον προβληματισμό να αναπτύξουν τις δικές ιδέες και παραστάσεις ώστε να μπορούν να βελτιώσουν τους ίδιους αλλά και την επιστημονική τους εξέλιξη. Στον Κινηματογραφικό Τομέα διδάσκονται σενάριο, τεχνική, ανάλυση, σκηνοθεσία σε ένα πλήρες εβδομαδιαίο πρόγραμμα και γίνονται προβολές σε φιλμ 35 mm και βιντεοπρωτόζεκτορα. Ο Τομέας υποστηρίζει ακόμα την παραγωγή ταινιών μικρού μήκους με υλικοτεχνική υποδο-

μή και digital video παίρνοντας μέρος σε φεστιβάλ και άλλες εκδηλώσεις. Ο Σάκης, τακτικός επισκέπτης του Τομέα, θεωρεί πως θα μπορούσε να γίνει μία πιο συντονισμένη προσπάθεια προβολής του έργου του Τομέα, ο οποίος «προσπαθεί πράγματι να εμφυσήσει κάποιες βασικές αρχές στους μαθητές. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως δεν υπάρχει συντονισμένη προσπάθεια. Τον κινηματογράφο πρέπει να τον αγαπάς. Και εμείς όλα τα παιδιά δείχνουμε ζήλο και προσπαθούμε και να μαθαίνουμε και να προάγουμε τον τομέα μας. Τα μαθήματα γίνονται στην Αίθουσα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων «ΙΡΙΣ» στο ισόγειο της Πανεπιστημιακής Λέσχης για όποιον ενδιαφέρεται» καταλήγει, δείχνοντας έτσι τον ζήλο του για να έρθουν νέα άτομα με τα ίδια ενδιαφέροντα. Η εγγραφή κοστίζει 5 ευρώ για όλο το χρόνο για όποιον θέλει να έχει τα δικαιώματα μέλους. Οι προβολές και τα σεμινάρια είναι με ελεύθερη είσοδο.

Τέλος υπάρχει και ο **Τομέας Φωτογραφίας**, ο οποίος όμως σε καμία περίπτωση δεν είναι και ο «καταιδρωμένος». Έχει στόχο να εισάγει τους φοιτητές στο κόσμο της καλλιτεχνικής φωτογραφίας όχι μόνο

από άποψη τεχνικής αλλά και συγκεκριμένης αντίληψης για το πώς θα «ερμηνεύσουν» αλλά και θα αντιλαμβάνονται μία καλλιτεχνική φωτογραφία. Προβάλλονται σημαντικοί φωτογράφοι και μαζί με την ανάλυση περί αισθητικής υπάρχει και η δυνατότητα για εκμάθηση τεχνικών εμφάνισης μιας φωτογραφίας σε σκοτεινό θάλαμο. Η Πόπη μάς λέει πως έχει κερδίσει πράγματα από τον Τομέα αλλά δεν την βόλευσαν πάντα οι ώρες και έτσι δεν συνέχισε τακτικά. Αλλά το συστήνει ανεπιφύλακτα για όποιον «αγαπά τη φωτογραφία και θέλει να πάρει μια παραπάνω άποψη για την ιστορία της και όχι μόνο». Ο Πέτρος μάς μίλησε για τις «εξορμήσεις στην πόλη αλλά και αλλού με στόχο την εξοικείωση με τον φωτογραφικό φακό και τη δημιουργία πλευκωμάτων. Η φωτογραφία είναι μία τέχνη που δεν έχει την δέουσα προσοχή από τον κόσμο. Ο πολλός κόσμος βλέπει πολύ επιφανειακά μια φωτογραφία ενώ στην πραγματικότητα είναι από τις πιο ενδιαφέρουσες τέχνες» Η παρακολούθηση είναι δωρεάν και κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να διαλέξει μία ώρα την εβδομάδα όπου θα παρακολουθεί συγκεκριμένο μάθημα.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές μπορούν να γίνουν μέλη του Π.Ο.Φ.Π.Α. με γραπτή αίτηση τους στο Γραφείο του Π.Ο.Φ.Π.Α. που στεγάζεται στον ημιώροφο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιννοκράτους 15). Τηλ. Επικοινωνίας: 210 36 88 205 - 210 36 88 275 - 210 36 88 276

Διεθνή

Μ. Βρετανία Αυξήσεις διδάκτρων, περικοπές θέσεων και μισθών

Με πλειοψηφία κατά 21 ψήφους ψηφίστηκε στις 9 του Δεκέμβρη το αμφιλεγόμενο νομοσχέδιο που επιτρέπει στα αγγλικά πανεπιστήμια να χρεώνουν τους φοιτητές τους διδάκτρα που θα ξεκινούν από τις 6.000 και θα φτάνουν τις 9.000 στερλίνες τον χρόνο (10.760 ευρώ), ποσό τριπλάσιο από τα ισχύοντα μέχρι σήμερα. Η αύξηση αυτή θα εφαρμοστεί από το 2012. Την ίδια στιγμή, το κράτος σχεδιάζει να περιορίσει δραστικά τις επιχορηγήσεις στην ανώτατη παιδεία, στο πλαίσιο του προγράμματος σκληρής λιτότητας. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την **Guardian**, μέχρι το 2012 οι θέσεις στα πανεπιστήμια πρόκειται μειωθούν κατά 10.000. Αυτές οι «επιπλέον» 10.000 θέσεις χρηματοδοτήθηκαν φέτος και το ίδιο προβλέπεται και για τον χρόνο, όμως αυτό θα σταματήσει το 2012. Όπως είχε γράψει το «Καποδιστριακό» πριν δύο τεύχη ο φόβος συρρίκνωσης των ευκαιριών για πανεπιστημιακή εκπαίδευση, είχε ως αποτέλεσμα έναν πρωτοφανή ανταγωνισμό για την εισαγωγή σε κάποιο ίδρυμα, που αναμένεται του χρόνου να γίνει εντονότερος. Υπολογίζεται ότι ένας στους τρεις υποψήφιους δεν κατάφερε να εισαχθεί την φετινή ακαδημαϊκή χρονιά. Ο αρμόδιος Υπουργός για τα πανεπιστήμια κ. **David Willetts** σχολίασε επ' αυτού ότι το

2012: «Θα δημιουργηθεί μια μέτρια δημογραφική πτώση των εισαχθέντων, καθώς θα έχει προηγηθεί μια δημογραφική διόγκωση. Επομένως δεν μιλάμε αναλογικά για σημαντική μείωση». Επίσης συμπλήρωσε ότι «η προσωπική μου άποψη είναι ότι υπάρχει μια ελλοχεύουσα κοινωνική και οικονομική τάση που κάνει πολλούς ανθρώπους να θέλουν να σπουδάσουν σε πανεπιστήμιο. Θα δούμε κατά πόσο θα συνεχιστεί αυτή η τάση». Σύμφωνα με τους Υπουργούς, τα έσοδα των πανεπιστημίων από τα φοιτητικά δάνεια θα αυξηθούν από 2.5 δις σε 3.6 δις στερλίνες, υπολογίζοντας ότι τα πανεπιστήμια κατά μέσο όρο θα χρεώνουν 7.500 στερλίνες ετησίως. Ο συνδυασμός περικοπών της χρηματοδότησης και ταυτόχρονης αύξησης των διδάκτρων θα έχει ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, τη μείωση της συνολικής χρηματοδότησης για τη διδασκαλία και την έρευνα από περίπου 9.2 δις. στερλ. σε 9.1 δις. στερλ. μέχρι το 2012. Παράλληλα οι Υπουργοί ήλθε ότι τα πανεπιστήμια θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν τα πρόστιμα εάν υπερβούν το όριο των θέσεων το προσεχές έτος. Το πρόστιμο ανέρχεται στις 3.750 στερλ. για κάθε σπουδαστή που εισάγεται πάνω από το επιτρεπτό όριο. Τα πανεπιστήμια δέχονται επίσης πιέσεις για να περικόψουν τους μισθούς του προσωπικού τους.

Φοιτητής στο Λονδίνο διαμαρτύρεται, στις πρόσφατες κινητοποιήσεις, κατά του νομοσχεδίου που πλέον αποτελεί νόμο.

Επιστολές

Ευχαρίστως φιλοξενούμε τις απόψεις των αναγνωστριών και των αναγνωστών μας, εφόσον είναι ενυπόγραφες. Παρακαλούμε θερμά, λόγω περιορισμένου χώρου, όπως στέλνεται σύντομα κείμενα. Η Σύntαξη διατηρεί το δικαίωμα να επιμελείται και να συντομεύει τα κείμενα. Περιμένουμε τις απόψεις, τις επισημάνσεις και τις παρατηρήσεις σας στη διεύθυνση της Εφημερίδας: Πανεπιστημίου 30, Τ.Τ. 106 79 και στο e-mail: newspaper@media.uoa.gr

➤ Προτάσεις για τις μεταπτυχιακές σπουδές και την ενίσχυση των μεταπτυχιακών φοιτητών

Το τρέχον ακαδημαϊκό έτος θα αποτελέσει ορόσημο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αιτία αποτελεί η πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας να επιφέρει σαρωτικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας των ελληνικών Α.Ε.Ι. μέσω ενός νέου νόμου – πλαισίου. Οι βασικοί άξονες αυτού του νόμου παρουσιάστηκαν από την Υπουργό Παιδείας κ. Διαμαντοπούλου στην 65η Σύνοδο των Πρυτάνεων στο Ρέθυμνο τον περασμένο Οκτώβριο. Με

αυτόν τον τρόπο δόθηκε η εκκίνηση για τον διάλογο που θα ακολουθήσει ανάμεσα στις διοικήσεις των Πανεπιστημίων της χώρας και το Υπουργείο Παιδείας σχετικά με τη νέα αυτή μεταρρύθμιση. Με αφορμή τις εξελίξεις αυτές και αναλογιζόμενοι τη μεγάλη ευθύνη που έχουμε απέναντι σε όλους τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες του Ε.Κ.Π.Α., που μας ανένδειξαν σε πρώτη δύναμη στις πρόσφατες εκλογές για την ανάδειξη εκπροσώπων στη Σύγκλητο, παρουσιάζουμε τις θέσεις του Συνδυασμού μας σχετικά με θέματα της αρμοδιότητάς μας και τον νέο νόμο.

Προτείνουμε :

1. Διατήρηση της λειτουργίας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) στις οικείες Σχολές και στα Τμήματα όπου και διδάσκονται συναφή γνωστικά αντικείμενα και

όχι ένταξή τους σε νεόδμητες 'Σχολές Μεταπτυχιακών Σπουδών'.

2. Διαρκής ποιοτικός έλεγχος και αξιολόγηση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα Π.Μ.Σ. με μηχανισμούς που θα καθορίσει η κάθε Σχολή υπό την επίβλεψη του Πανεπιστημίου.

3. Καθορισμός αντικειμενικών κριτηρίων και διαφανών διαδικασιών για την ενίσχυση του αδιάβλητου στη διαδικασία εισαγωγής φοιτητών στα Π.Μ.Σ.

4. Σχεδιασμός και λειτουργία νέων Π.Μ.Σ. με γνώμονα τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις αλλά και τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες.

5. Περιορισμός των διδάκτρων στα Π.Μ.Σ. με μείωση των λειτουργικών εξόδων και με χρηματοδότηση από διεθνή προγράμματα.

6. Θέσπιση κριτηρίων για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών και στενότερη παρακολούθηση της εξέλιξης αυτών με σκοπό την αύξηση του χαμηλού ποσοστού ολοκλήρωσης διατριβών. Ο έλεγχος να αφορά κυρίως τα μέλη Δ.Ε.Π. ως προς τις δυνατότητές τους να επιβλέπουν αποτελεσματικά και να περατώνουν διατριβές και να γίνεται με μηχανισμούς που θα καθορίσει η κάθε Σχολή υπό την επίβλεψη του Πανεπιστημίου.

7. Αξιοποίηση των αποφοίτων των Π.Μ.Σ και διδακτόρων του Πανεπιστημίου, εφόσον το επιθυμούν, στα εκπαιδευτικά προγράμματα από τα οποία προέρχονται.

8. Ενίσχυση των υποψηφίων διδάκτορων σε καθημερινά, λειτουργικά τους έξοδα από υποτροφίες και άλλες πηγές του Πανεπιστημίου (κονδύλια έρευνας κ.ά.).

9. Ίδρυση και λειτουργία Συλλόγου Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκτόρων σε όλες τις Σχολές του Πανεπιστημίου και συμμετοχή με εκπροσώπους στα όργανα διοίκησης των Τμημάτων και Σχολών. Κατόπιν των ανωτέρω, καλούμε την ακαδημαϊκή κοινότητα, συνολικά, και τη Σύγκλητο του Ε.Κ.Π.Α., ειδικότερα, να μελετήσει τις θέσεις αυτές και να τις συμπεριλάβει στις προτάσεις της προς το Υπουργείο Παιδείας σχετικά με το νέο νόμο – πλαίσιο.

Με εκτίμηση,

Συνδυασμός Μεταπτυχιακών Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκτόρων Ε.Κ.Π.Α. «ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ» allazoumetopanepistimio@yahoo.gr Εκπρόσωποι στη Σύγκλητο για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011: Βρυώνης Μάριος (Τακτ. Μέλος) Περούλης Μιχαήλ (Αναπλ. Μέλος)

... από την ιστορία του Πανεπιστημίου

Επιμέλεια: Γεράσιμος Ζώρας

Μέχρι σήμερα –και προφανώς και στο μέλλον– ένας από τους βασικότερους παράγοντες που διαμόρφωσαν τις πολιτιστικές και επιστημονικές συνιστώσες του νεοελληνικού κράτους και τις δομές της κοινωνικής του ταυτότητας ήταν το δημόσιο Πανεπιστήμιο. Λόγω αρχαιότητας, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο έχει τα πρωτεία (με αριθμητικά τουλάχιστον κριτήρια) έναντι των υπολοίπων Α.Ε.Ι., αφού επί σχεδόν ένα αιώνα ήταν το μόνο, μαζί με το Μετσόβιο Πολυτεχνείο, που θέραιναν τις επιστήμες σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, το Πανεπιστήμιο Αθηνών, εξαιτίας των κληδών του επιστητού που θεραπεύονται στις πέντε Σχολές του, καθώς και στα νεότερα ανεξάρτητα Τμήματα, αποτέλεσε φυτώριο όχι μόνων κορυφαίων επιστημόνων και ανθρώπων του πνεύματος και της τέχνης, αλλά και των περισσότερων πολιτικών ανδρών και γυναικών που βρέθηκαν να κρατούν τα νήια της χώρας.

Η συντριπτική πλειοψηφία των Προέδρων της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Πρωθυπουργών σπούδασαν στη Νομική Σχολή Αθηνών. Θυμίζουμε, ενδεικτικά, ότι ο **Ελευθέριος Βενιζέλος** έκανε την εγγραφή του στη Νομική Σχολή, στις 8 Οκτωβρίου 1882. Η σχετική απόδειξη πληρωμής του δικαιώματος εγγραφής φυλάσσεται στο Μουσείο του Πανεπιστημίου και έχει ως εξής: «*Πρυτανεία του Εθνικού Πανεπιστημίου. Ο κ. Ελευθ. Βενιζέλος επλήρωσεν εις το γραφείον του Πανεπιστημίου διά την εγγραφήν τού εισιτηρίου του δραχμάς δέκα. Αθήναι, τη 8 Οκτωβρίου 1882. Ο Ταμίας του Πανεπιστημίου.*». Στις 16 Ιανουαρίου 1887, ο Ελευθέριος Βενιζέλος υποβλήθηκε με επιτυχία σε γραπτές και προφορικές εξετάσεις για τη λήψη του πτυχίου (που εκείνη την εποχή ταυτιζόταν με διδακτορικό τίτλο) της Νομικής Σχολής. Συγκεκριμένα, στα πρακτικά των πτυχιακών εξετάσεων του 1887, που φυλάσσονται στο Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου, έχουν σημειωθεί τα εξής: «*Προκλήους Χρ. Παπαρρούπα εκ Πατρών και Ελευθερίου Κ. Βενιζέλου έλεγχος εξετάσεων επί διδακτορία της νομικής γενομένων εν τω Πανεπιστημίου σήμερον την 16ην Ιανουαρίου του 1887 έτους, ημέραν Παρασκευήν και ώραν 3ην μ.μ., ενώπιον των Καθηγητών της Νομικής κ. Κ. Κωστή κοσμήτορος, Π. Παπαρρηγοπούλου, Σ. Στρέϊτ, Ψ. Φαρά, Α. Κρασσά και Ιω. Ευταξία.*». Όπως σημειώνεται στη συνέχεια, οι δύο τελειόφοιτοι εξετάστηκαν στα μαθήματα: «*Φυσικών Δίκαιον, Εισαγωγή και Ιστορία Ρωμαϊκού Δικαίου, Ρωμαϊκών Δίκαιον, Εμπορικών Δίκαιον, Διοικητικών Δίκαιον, Ποινικών Δίκαιον, Αλληλεθνεές και Συνταγματικών Δίκαιον, Πολιτική Οικονομία, Πολιτική Δικονομία.*». Τέλος, παρατίθενται τα αποτελέσματα των εξετάσεων: «*Μετά δε την εξέτασιν αποχωρησάντων των υποψηφίων Προκλήους Χρ. Παπαρρούπα και Ελευθερίου Κ. Βενιζέλου, οι κ.κ. Καθηγηταί λαβόντες υπ' όψιν το γενικόν πόρισμα των τε εγγράφων και προφορικών εξετάσεων αυτών, αποθάν διά μεν τον Ελευθέριον Κ. Βενιζέλον ίσον τη σημειώσει Λίαν Καλώς, δια δε τον Προκλήε Χρ. Παπαρρούπα ίσον τη σημειώσει Καλώς, η Συνεδρίασις ελύθη τη 5 και 30 μ.μ. ώρα.*».

Μια δεκαετία αργότερα, φοίτησε στην ίδια σχολή και ο **Αλέξανδρος Παπαναστασίου**, κατά το διάστημα 1895-1898, ενώ κατόπιν συνέχισε τις σπουδές του στα Πανεπιστήμια Χαϊδελβέργης και Βερολίνου. Επίσης και ο **Γεώργιος Παπανδρέου** φοίτησε στη Νομική Σχολή Αθηνών, από την οποία έλαβε το πτυχίο του το 1909. Συγκεκριμένα, στις 25 Σεπτεμβρίου 1909, πέρασε επιτυχώς τις πτυχιακές του εξετάσεις, ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής καθηγητών. Το σχετικό έγγραφο, που φυλάσσεται στο Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου, έχει ως εξής: «*Γεωργίου Παπανδρέου εκ Πατρών Έλεγχος εξετάσεων επί διδακτορία της Νομικής, γενομένων εν τω Πανεπιστημίου σήμερον τη 25η Σεπτεμβρίου 1909 ημέρα Παρασκευή και ώρα 3η μ.μ. ενώπιον των καθηγητών αυτών κ.κ. 1) Κ. Πολυγένης, του Ρωμ. Δικαίου, Κοσμήτορος, 2) Ν. Δαμασκηνού, του Εμπορικού Δικαίου,*

Απαξίωση ή καταξίωση του Πανεπιστημίου;

3) Δ. Θεοφανοπούλου, του Ρωμ. Δικαίου, 4) Α. Κρασσά, του Ρωμ. Δικαίου, 5) Ν. Καζάνη, της Φιλοσοφίας και Εγκυκλή. Του Δικαίου και προσωρινώς της Πολιτ. Οικονομίας, 6) Ι. Ευταξίου, του Εκκλησιαστικ. Δικαίου, 7) Γ. Ι. Αγγελόπουλου, του Διοικητικού Δικαίου, 8) Γ. Στρέϊτ, του Δημοσίου και Ιδιωτ. Διεθνούς Δικαίου (απάν), 9) Ν. Γου-

Κωνσταντίνος Καραμανλής. Στο Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών σώζεται το πρακτικό των πτυχιακών εξετάσεων του. Από το έγγραφο προκύπτει ότι, στις 13 Δεκεμβρίου 1929, ημέρα Παρασκευή και ώρα 4 μ.μ., τον εξέτασαν οι καθηγητές Κ. Πολυγένης, Δ. Παπαούλιας, Γ.

τόπουλο και στην Πολιτική Δικονομία από τον Μ. Λιβαδά (8).

Κατά την επόμενη δεκαετία αποφοίτησαν από την ίδια Σχολή ο **Γεώργιος Ράλλης** (1939) και ο **Κωνσταντίνος Μπυσσάκης** (1940).

Απόφοιτοι της Νομικής Σχολής υπήρξαν επίσης δύο Πρόεδροι της Δημοκρατίας, ο **Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος** και ο **Κάρολος Παπούλιας**, οι οποίοι και έλαβαν τον τίτλο του Επίτιμου διδάκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών, στις 26 Νοεμβρίου 2000 και στις 8 Φεβρουαρίου 2008, αντίστοιχα, όπως τον είχαν λάβει, κατά καιρούς, και άλλοι παλαιότεροι πολιτικοί (Ελευθέριος Βενιζέλος, Αλέξανδρος Παπαναστασίου, Γεώργιος Παπανδρέου, Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Κωνσταντίνος Καραμανλής, Κωνσταντίνος Τσάτσος).

Μήπως όμως σήμερα το αρχαιότερο πνευματικό ίδρυμα της χώρας δεν αποτελεί πόλο έλξης για τους μέλλοντες πολιτικούς; Μήπως θεωρούν ότι τα εφόδια που τους παρέχουν τα Πανεπιστήμια της ημεδαπής δεν είναι επαρκή και υπολείπονται εκείνων που προσφέρουν τα Πανεπιστήμια της αλλοδαπής; Μάλλον τα στοιχεία διαφεύδουν αυτές τις εικασίες και τις όποιες μομφές ρίχνουν κάποιοι εναντίον του Πανεπιστημίου Αθηνών και των άλλων δημόσιων Α.Ε.Ι. Με βάση την Απογραφή βιογραφικών σημειωμάτων των βουλευτών του Ελληνικού Κοινοβουλίου, κατά το διάστημα 2007-2009, διεξήχθη στατιστική έρευνα από την ομάδα parSTATS09.

Σύμφωνα με αυτήν, οι περισσότεροι βουλευτές διαθέτουν πτυχίο από Α.Ε.Ι., σε ποσοστό 88,6%, και ειδικότερα ως εξής: από το Πανεπιστήμιο Αθηνών 32,3%, από το Αριστοτέλειο 21,2%, από το Μετσόβιο 5,2%, από άλλα ελληνικά Α.Ε.Ι. 14,7%. Δηλαδή στη συντριπτική τους πλειοψηφία, οι βουλευτές έχουν λάβει ελληνικό πτυχίο, σε ποσοστό περίπου 73.5%, ενώ από Πανεπιστήμια του εξωτερικού μόλις το 9,1% του συνόλου των βουλευτών (απομένει ένα ποσοστό 5.8%, χωρίς ευεκρίνηση από πού έχει ληφθεί το πτυχίο, καθώς και ένα 11,4% χωρίς πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Επομένως, αν και στα λόγια ορισμένοι πολιτικοί φαίνονται φειδωλοί σε επαίνους, στην πράξη αποδεικνύουν την εμπιστοσύνη τους προς τα ελληνικά Α.Ε.Ι.

Όταν θα φθάσει προς συζήτηση στη Βουλή το νομοσχέδιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα ήταν καλό οι βουλευτές μας (τουλάχιστον το 73.5%) να θυμηθούν τα φοιτητικά τους χρόνια στα ελληνικά δημόσια Α.Ε.Ι. και να συμφωνήσουν με τη διαπίστωση του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. **Κάρολου Παπούλια**, ο οποίος όταν του απονεμήθηκε το δίπλωμα του επίτιμου διδάκτορα, στις 8 Φεβρουαρίου 2008, τόνισε: «*Αποτελεί ξεχωριστή τιμή για μένα η αναγόρευση μου σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Νομικής, της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η συγκίνησή μου είναι μεγάλη, γιατί εδώ είχα την τύχη να μηλωθώ στη νομική επιστήμη, εμπνεόμενος από σπουδαίους πανεπιστημιακούς δασκάλους. Και ήμουν ιδιαίτερα περήφανος, όταν διαπίστωσα, κατά τις σπουδές μου στο εξωτερικό για τη διδακτορική μου διατριβή, ότι τα εφόδια που μου έδωσαν οι δάσκαλοι μου του Καποδιστριακού με είχαν καταστήσει επιστημονικά ισοδύναμο των συναδέλφων μου φημισμένων ευρωπαϊκών πανεπιστημίων.*».

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Προέδρου της Δημοκρατίας, οι γνώσεις που απέκτησε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών δεν υστερούσαν σε σύγκριση με τις παρεχόμενες στο εξωτερικό, στα Πανεπιστήμια του Μιλάνου και της Κολωνίας, αλλά αντίθετα υπήρξαν πολύτιμες για την περαιτέρω επιστημονική του δραστηριότητα στο εξωτερικό. Αυτά ακριβώς τα λόγια του πρώτου πολίτη της χώρας είναι δηλωτικά της καταξίωσης του Πανεπιστημίου, καταξίωσης που έμπρακτα αποδεικνύεται και από την επιμονή των περισσότερων πολιτών να στέλλουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν στα Πανεπιστήμια της χώρας μας.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος

Ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου

Ο Γεώργιος Παπανδρέου

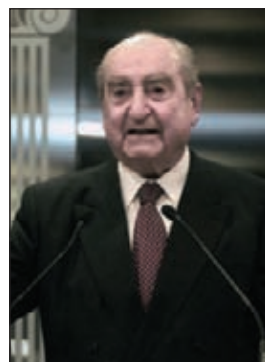
Ο Κωνσταντίνος Τσάτσος

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής

Ο Γεώργιος Ράλλης

Ο Κωνσταντίνος Μπυσσάκης

Ο Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος

Ο Κάρολος Παπούλιας

ναράκη, του Ποινικού Δικαίου και της Ποιν. Δικονομίας (απάν), 10) Α. Ανδρεάδη, της Δημοσιονομίας και στατιστικής (απάν). Μετά την εξέτασιν, αποχωρήσαντος του υποψηφίου Γεωργ. Παπανδρέου οι κ.κ. καθηγηταί, λαβόντες υπ' όψιν τας τε εγγράφους και προφορικές εξετάσεις αυτού, εξήγαγον το γενικόν πόρισμα της βαθμολογίας, αποθάν ίσον τη σημειώσει Λίαν Καλώς. Ο Κοσμήτωρ Κ. Πολυγένης. Οι Καθηγηταί.

Μια δεκαετία αργότερα, το 1918, αποφοίτησε με άριστα από τη Νομική Σχολή ο **Κωνσταντίνος Τσάτσος**, ενώ το 1929 ανακηρύχθηκε διδάκτωρ της ίδιας Σχολής (στην οποία αργότερα έγινε καθηγητής της Φιλοσοφίας του Δικαίου).

Κατά το ίδιο έτος ολοκλήρωσε τις σπουδές του ο

Μπαλής στο Αστικό Δίκαιο, ο Θρ. Πετιμεζάς στο Εμπορικό, ο Κ. Ράλλης στο Εκκλησιαστικό, ο Μαριδάκης στο Ιδιωτικό Διεθνές, ο Κ. Ράμμος και ο Π. Γιωτόπουλος στο Ποινικό, ο Μ. Λιβαδάς στην Πολιτική Δικονομία, ενώ τον υπέβραλαν και σε γραπτές εξετάσεις στο Αστικό και το Εκκλησιαστικό Δίκαιο. «*Μετά την εξέτασιν, αποχωρήσαντος του υποψηφίου Κωνσταντίνου Γ. Καραμανλή, οι κ.κ. καθηγηταί, λαβόντες υπ' όψιν τον ως άνω πίνακα, εξήγαγον συμφώνως τω άρθρω 16 του Β. Διατάγματος της 17/24 Αυγούστου 1912 το γενικόν πόρισμα της βαθμολογίας αποθάν ίσον τη σημειώσει Καλώς 6.*». Αξίζει να σημειωθεί ότι τους υψηλότερους βαθμούς τους έλαβε στο Ποινικό Δίκαιο (9) από τον καθηγητή Γω-

Ρεπορτάζ

Ε.Κ.Τ.: έρευνα για τις Ελληνικές επιστημονικές δημοσιεύσεις «Χρυσό μετάλλιο» στο επιστημονικό δυναμικό της χώρας

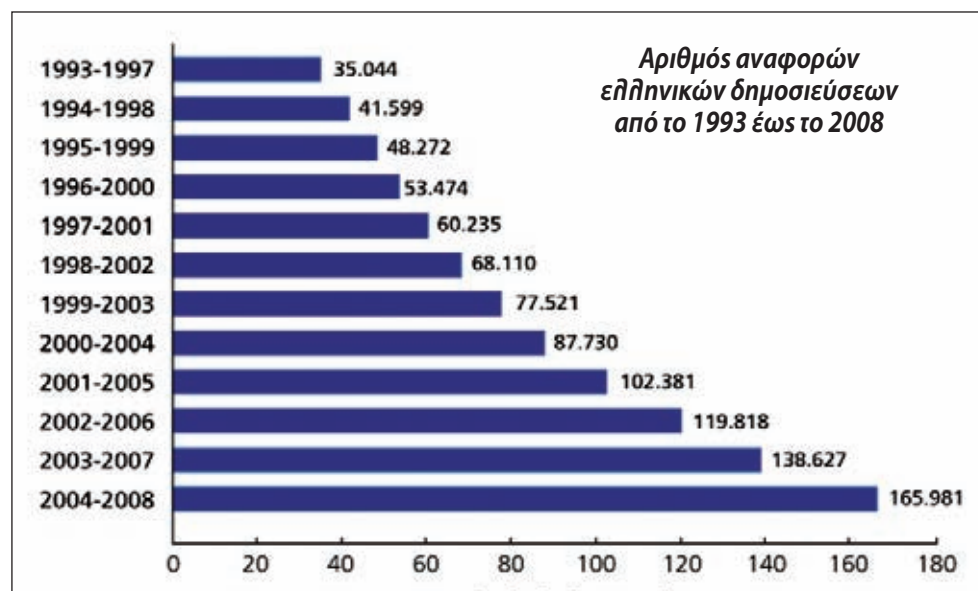
Ολο και περισσότερες ερευνητικές δημοσιεύσεις που αποτελούν αναφορές σε ακαδημαϊκούς και ερευνητές ανά τον κόσμο, δημοσιεύουν χρονιά με τη χρονιά οι Έλληνες πανεπιστημιακοί. Παρά τις διαρκείς προσπάθειες απαξίωσης των Ελλήνων επιστημόνων από πολιτικούς κύκλους, τα ελληνικά πανεπιστήμια αποκτούν όλο και μεγαλύτερο κύρος στη διεθνή «αγορά» της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Αριστοτέλειο Θεσσαλονίκης παρουσιάζουν μάλιστα τις περισσότερες δημοσιεύσεις την περίοδο 1993-2008 (19.447 και 16.706 αντίστοιχα).

Από το 1993 έως το 2008 πανεπιστήμια, Τ.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα και άλλοι ερευνητικοί φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα έχουν δημοσιεύσει 92.456 επιστημονικά άρθρα, ενώ ο ετήσιος αριθμός των δημοσιεύσεων τετραπλασιάστηκε. Το 1993 δημοσιεύθηκαν 2.654 εργασίες και το 2008 ο αριθμός έφθασε στις 10.562. Η Ελλάδα έχει έτσι έναν από τους μεγαλύτερους ρυθμούς αύξησης μεταξύ των 27 χωρών της Ε.Ε. και των 30 χωρών-μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.). Η χώρα μας καταλαμβάνει την 5η θέση μεταξύ των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. με συντελεστή μεταβολής σε αριθμό δημοσιεύσεων 3,98, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 1,87 και του Ο.Ο.Σ.Α. 1,65. Συνολικά το 2008 στα μέλη της Ε.Ε. έγιναν 425.647 επιστημονικές δημοσιεύσεις και στα 30 μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. 848.904 δημοσιεύσεις. Η εικόνα αυτή αποτυπώνεται σε μεγάλη έρευνα του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Τ.) με θέμα τις «Ελληνικές επιστημονικές δημοσιεύσεις 1993-2008».

Όπως προκύπτει από τη μελέτη αυτή:

- Στις επιστημονικές δημοσιεύσεις των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. τη μεγαλύτερη παρουσία έχουν οι Η.Π.Α. (40,1%) και ακολουθούν η Βρετανία (10,8%), η Γερμανία (10,3%), η Ιαπωνία (9,4%), και η Γαλλία (7,6%). Η Ελλάδα είναι 19η με 1,24%.
- Η Ελλάδα είναι στη 17η θέση με 820 δημοσιεύσεις ανά ένα εκατομμύριο κατοίκους, πάνω από χώρες όπως η Ιαπωνία, η Ιταλία και η Ισπανία. Πρώτες το 2008 ήταν η Ελβετία (2.436), η Σουηδία (1.914) και η Δανία (1.751).
- Από το 1993 έως το 2008 οι ελληνικές επιστημονικές δημοσιεύσεις και το κύρος τους στη διεθνή κοινότητα αυξήθηκε σημαντικά. Την πενταετία 2004-2008 σε σύνολο 43.447 ελληνικών δημοσιεύσεων, οι 26.224 (60,3%) έλαβαν 165.981 αναφορές, ενώ την πενταετία 1993-1997 σε σύνολο 16.869 ελληνικών δημοσιεύσεων οι 7.919 (ποσοστό 46,9%) έλαβαν 35.044 αναφορές.
- Από τις 92.456 ελληνικές δημοσιεύσεις το 1993-2008 οι 34.195 έγιναν σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς και ερευνητές από άλλες χώρες. Πρώτες χώρες στις συνεργασίες αυτές είναι οι Η.Π.Α. (10.331 από κοινού δημοσιεύσεις), η Βρετανία (8.623), η Γερμανία (6.373), η Γαλλία (5.375) και η Ιταλία (4.188).
- Οι έξι στις δέκα ελληνικές πανεπιστημιακές δημοσιεύσεις αποτελούν σημείο αναφοράς για τους ξένους ερευνητές. Κατά μέσο όρο, το 60,3% έχει γίνει αντικείμενο αναφοράς στην εργασία τουλάχισ-

στον ενός ξένου ερευνητή στη δική του επιστημονική εργασία. Οι εργασίες από τα Πανεπιστήμια Κρήτης, Ιωαννίνων και Χαροκόπειο έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά με 68,6%, 66,6% και 64,4% αντίστοιχα.

Τα στοιχεία της μελέτης αντλήθηκαν από τις βάσεις δεδομένων NSI-National Science Indicators και NCR - National Citation Report Greece της Thomson Reuters. Η πρώτη περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία επιστημονικών δημοσιεύσεων και αναφορών για 180 χώρες για την περίοδο 1981-

Το επιστημονικό πεδίο **"Medical & Health Sciences"** (Ιατρική & Επιστήμες Υγείας) αποσπά επίσης σημαντικό αριθμό δημοσιεύσεων, καταγράφει ρυθμούς αύξησης μεγαλύτερους από τον ελληνικό μέσο όρο και μερίδια που αυξάνονται συνεχώς στη διάρκεια της περιόδου 1993-2008 και την τελευταία πενταετία διαμορφώνονται στο 37,5% του συνόλου των ελληνικών δημοσιεύσεων. Ιδιαίτερα αυξητικές τάσεις παρατηρούνται στον αριθμό των δημοσιεύσεων που αφορούν την υποκατηγορία **"Health Sciences"**.

Η χώρα μας καταλαμβάνει την 5η θέση μεταξύ των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. με συντελεστή μεταβολής σε αριθμό δημοσιεύσεων 3,98, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Ε.Ε. είναι 1,87 και του Ο.Ο.Σ.Α. 1,65

2008, ενώ η δεύτερη το σύνολο των επιστημονικών δημοσιεύσεων της Ελλάδας και των αναφορών σε αυτές, για τη χρονική περίοδο 1993-2008, Βε αναλυτική πληροφορία ανά δημοσίευση. Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.), καταγράφουν 2.698 δημοσιεύσεις και ποσοστό 2,9% στην παραγωγή ελληνικών δημοσιεύσεων. Τα περισσότερα Τ.Ε.Ι. εμφανίζουν χαμηλό και συχνά κυμαινόμενο αριθμό δημοσιεύσεων. Τέλος, την περίοδο 1993-2008 καταγράφονται 1.422 επιστημονικές δημοσιεύσεις από ιδιωτικούς φορείς οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας.

Ο υψηλότερος δείκτης απήχησης (1,36) καταγράφεται στις δημοσιεύσεις της εξειδικευμένης θεματικής περιοχής **"Polymer Sciences"**. Οι δημοσιεύσεις στις οποίες συμμετέχουν οι Ιδιωτικοί Φορείς Υγείας και τα Ερευνητικά Κέντρα της Γ.Γ.Ε.Τ. έχουν σχετικούς δείκτες απήχησης μεγαλύτερους από τον παγκόσμιο μέσο όρο (1,28 και 1,12 αντίστοιχα).

Στο επιστημονικό αυτό πεδίο δραστηριοποιούνται πολλές κατηγορίες φορέων. Ο μεγαλύτερος αριθμός δημοσιεύσεων προέρχεται από τα Πανεπιστήμια, στα οποία περιλαμβάνονται και τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία. Το ποσοστό του πεδίου στις δημοσιεύσεις των Πανεπιστημίων αυξάνεται συνεχώς, και την πενταετία 2004-2008 είναι 36,2%. Όπως είναι αναμενόμενο, σημαντική είναι η παρουσία των Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων Υγείας, των οποίων πάνω από το 90% των δημοσιεύσεων εντάσσεται στο επιστημονικό πεδίο **"Medical & Health Sciences"**. Τέλος, στο πεδίο αυτό ανήκει το 12,4% των δημοσιεύσεων των Ερευνητικών Κέντρων της ΓΓΕΤ για την πενταετία 2004-2008.

Ακόμη, όπως αναφέρεται στην ίδια μελέτη, το επιστημονικό πεδίο **"Engineering & Technology"** (Μηχανική & Τεχνολογία) καταλαμβάνει μερίδιο 23,7% στο σύνολο των ελληνικών δημοσιεύσεων της τελευταίας πενταετίας.

Στο επιστημονικό πεδίο **"Social Sciences"** (Κοινωνικές Επιστήμες), την τελευταία πενταετία περι-

λαμβάνονται 2.160 δημοσιεύσεις (μερίδιο 5,0% στο σύνολο των ελληνικών δημοσιεύσεων), οι περισσότερες από τις οποίες προέρχονται από τα Πανεπιστήμια. Με σχετικό δείκτη απήχησης 1,27, οι δημοσιεύσεις που εντάσσονται στην εξειδικευμένη θεματική περιοχή **"anthropology"** έχουν την υψηλότερη απήχηση.

Το επιστημονικό πεδίο **"Humanities"** (Ανθρωπιστικές Επιστήμες) έχει πολύ χαμηλό αριθμό δημοσιεύσεων και αντίστοιχα μικρά μερίδια σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 1993-2008. Την τελευταία πενταετία 2004-2008 καταγράφονται 414 δημοσιεύσεις οι οποίες αποτελούν το 1% του συνόλου των ελληνικών δημοσιεύσεων και προέρχονται κυρίως από τα Πανεπιστήμια.

Όσον αφορά την κατανομή των δημοσιεύσεων των οργανισμών ανά επιστημονικό πεδίο:

- Οι περισσότερες δημοσιεύσεις των Πανεπιστημίων ανήκουν στο επιστημονικό πεδίο **"Natural Sciences"** (52%), ενώ δεύτερο στην κατάταξη είναι το πεδίο **"Medical & Health Sciences"** (36,2%).
- Στα Τ.Ε.Ι. οι περισσότερες δημοσιεύσεις ανήκουν στα επιστημονικά πεδία **"Natural Sciences"** (60,8%) και **"Engineering & Technology"** (42,6%).
- Στα Ερευνητικά Κέντρα που εμπορεύονται από τη Γ.Γ.Ε.Τ. ο μεγαλύτερος αριθμός δημοσιεύσεων αφορά το επιστημονικό πεδίο **"Natural Sciences"** (81,2%) με δεύτερο το πεδίο **"Engineering & Technology"** (30,9%).
- Στους Λοιπούς Δημόσιους Ερευνητικούς Φορείς το επιστημονικό πεδίο **"Natural Sciences"** έχει το μεγαλύτερο μερίδιο (70%) ενώ σημαντικό μερίδιο καταλαμβάνει και το πεδίο **"Agricultural Sciences"** (18,7%).
- Στους Δημόσιους και Ιδιωτικούς Φορείς Υγείας, όπως είναι αναμενόμενο, αλλά και στους φορείς του υπουργείου Παιδείας η συντριπτική πλειοψηφία των δημοσιεύσεων εντάσσεται στο επιστημονικό πεδίο **"Medical & Health Sciences"**.
- Οι δημοσιεύσεις των Μουσείων αφορούν κυρίως το επιστημονικό πεδίο **"Natural Sciences"** (84,7%), ενώ στην κατηγορία των Τραπεζών σημαντική παρουσία έχει το επιστημονικό πεδίο των **"Social Sciences"** (55,7%).
- Τέλος, στις κατηγορίες των Λοιπών Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων το επιστημονικό πεδίο των **"Natural Sciences"** έχει το μεγαλύτερο μερίδιο και ακολουθεί το πεδίο **"Engineering and Technology"**.

Λοιποί Δημόσιοι Ερευνητικοί Φορείς

Στην κατηγορία «Λοιποί Δημόσιοι Ερευνητικοί Φορείς» διακρίνεται η **Ακαδημία Αθηνών**, η οποία έχει δημοσιεύσει οι οποίες εμφανίζουν σταθερά υψηλή αναγνωρισιμότητα -ποσοστό δημοσιεύσεων με αναφορές πάνω από 60%- εντάσσονται με ποσοστά μεγαλύτερα από τον παγκόσμιο μέσο όρο στις κατηγορίες 1% και 25% των δημοσιεύσεων με υψηλή απήχηση και έχουν δείκτη απήχησης που προσεγγίζει τον παγκόσμιο μέσο όρο (0,96). Το πεδίο **"Natural Sciences"** αποτελεί το κυριότερο επιστημονικό πεδίο για τις δημοσιεύσεις της Ακαδημίας Αθηνών και ακολουθεί το πεδίο **"Medical & Health Sciences"**, όπου καταγράφεται 1,06 σχετικός δείκτης απήχησης

Ημερολόγιο εκδηλώσεων

>>> Ιανουαρίου

ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ

25 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Ο κ. Θεοχάρης Θεοχαρίδης**, καθηγητής Φαρμακολογίας, Πειραματικής Θεραπευτικής και Εσωτερικής Παθολογίας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Tufts της Βοστώνης, Η.Π.Α., **θα αναγορευθεί επίτιμος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής** του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Την παρουσίαση του τιμωμένου θα κάνει ο αναπληρωτής καθηγητής της Ιατρικής Σχολής, κ. **Δημήτριος Καλογερομήτρος**.

26 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Τελετή έναρξης του επιστημονικού συνεδρίου με τίτλο: «Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνής»** που οργανώνει το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο πλαίσιο του εορτασμού είκοσι χρόνων λειτουργίας του Τμήματος.

27 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Ο κ. Jose Antonio Abreu**, καθηγητής στα Πανεπιστήμια Andrés Bello και Simon Bolívar της Βενεζουέλας και π. Υπουργός Πολιτισμού της χώρας **θα αναγορευθεί επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών** της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

30 Ιανουαρίου, ώρα 11.30: **Εκδήλωση αφιερωμένη στην ημέρα των Τριών Ιεραρχών και της Ελληνικής Παιδείας** που οργανώνει το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλαμβάνει προσφώνηση του Πρύτανη, καθηγητή κ. **Θεοδοσίου Ν. Πελεγρίνη** και ομιλία του καθηγητή του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής, πατέρα **Γρηγορίου Παπαθωμά**. Την ίδια ημέρα και ώρα 10.00, μετά τη Θεία Λειτουργία, θα τελεσθεί στον Ιερό Ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου (Καπνικαρέα), το καθιερωμένο αρχιερατικό μνημό-

συνο για τους Ιδρυτές, Δωρητές, Ευεργέτες, Καθηγητές, Φοιτητές και το Διοικητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ «ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ»

24 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Διάλεξη του ομότιμου καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής κ. Γεωργίου Μποζώνη με θέμα: «Το αξιολογικό βάθος της αρχαίας τραγωδίας»** που οργανώνει το Σώμα Ομοτίμων Καθηγητών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

25 Ιανουαρίου, ώρα 19.30: **Διάλεξη που οργανώνεται στο πλαίσιο της λειτουργίας του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Μουσικακές Σπουδές»** των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής και Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος της Σχολής Θετικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

27 - 29 Ιανουαρίου, ώρα 09.00-21.00: **Εργασίες του επιστημονικού συνεδρίου με τίτλο: «Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνής».**

ΝΕΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ

10 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Διάλεξη του ομότιμου καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Ευτυχίου Βορίδη με θέμα: «Προφύλαξη από τη στεφανιαία νόσο»** που οργανώνει το Σώμα Ομοτίμων Καθηγητών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

11 Ιανουαρίου, ώρα 18.00: **Διάλεξη που οργανώνει το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Εφαρμοσμένης Επικοινωνίας και το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στο πλαίσιο της σειράς διαλέξεων με τίτλο: «Ζητήματα Επικοινωνίας».**

12 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Επιστημονική εκδήλωση-συνάντηση με εισηγήσεις και συζητήσεις πάνω σε επίκαιρα θέματα του Αστικού Δικαίου και συγγενών κλάδων** που οργανώνει η Ένωση Αστικολόγων σε συνεργασία με το Τμήμα Νομικής της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

14 - 16 Ιανουαρίου, ώρα 10.00-20.30: **Συνέδριο με τίτλο: «Νέες προσεγγίσεις στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου (1922-1940)»** που οργανώνει ο Τομέας Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

18 Ιανουαρίου, ώρα 19.00: **Διάλεξη του κ. Άρη Χατζή με τίτλο: «Όταν η Ιστορία συνάντησε τη Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών: 9+1 Μύθοι για τη Θεωρία της Ορθολογικής Επιλογής»** που οργανώνει το Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

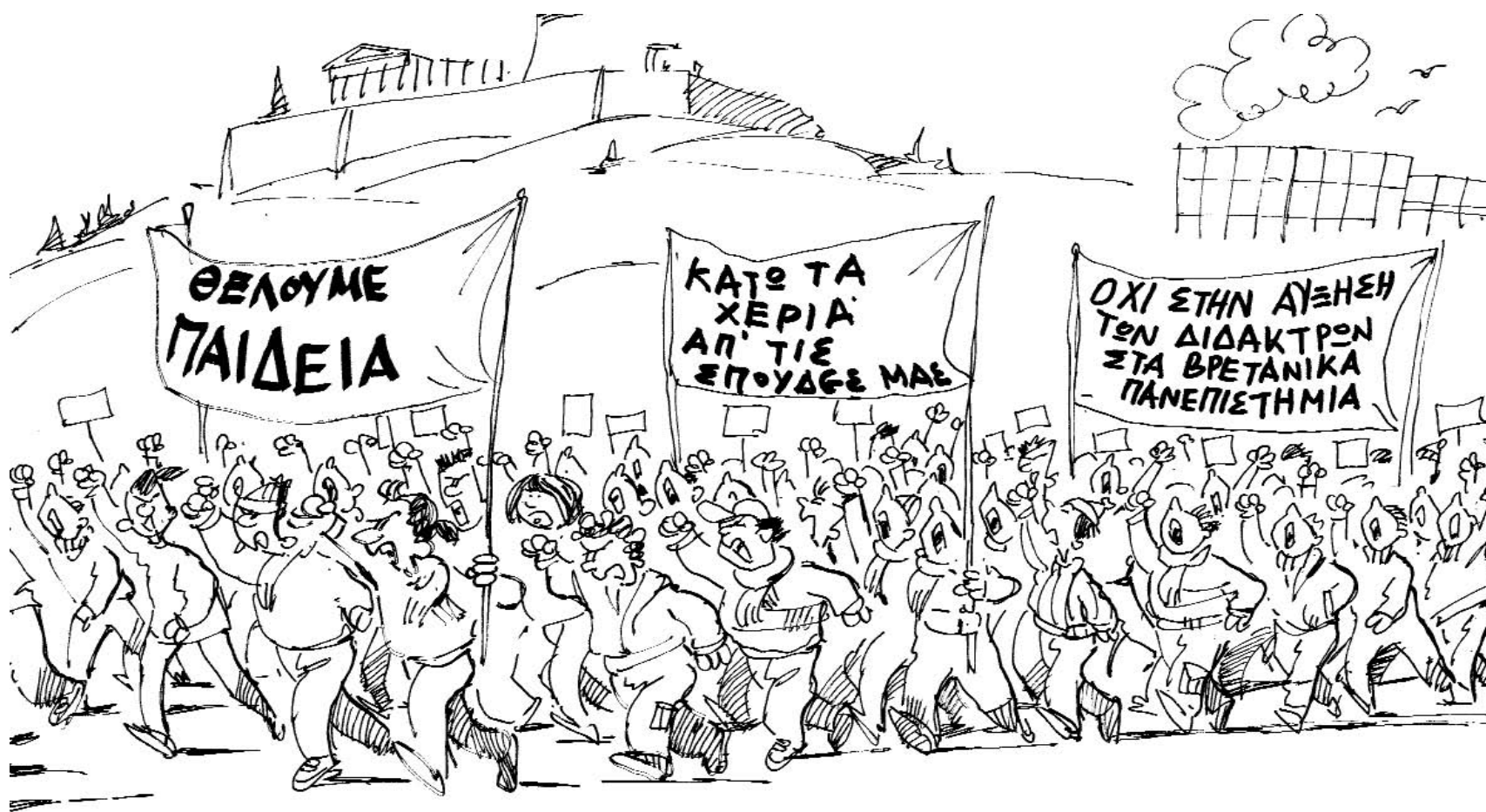
19 Ιανουαρίου, ώρα 16.00: **Εκδήλωση με θέμα: «Πολιτισμός-Ευρωπαϊκοί Θεσμοί και Πολιτιστική Κληρονομιά»** που οργανώνει το Ίδρυμα Διεθνών Νομικών Μελετών καθηγητού Ηλία Κρίσπη.

22 Ιανουαρίου, ώρα 10.00-21.00: **Ημερίδα με θέμα: «Νέες προκλήσεις στην παιδεία: ο Φιλόλογος του αύριο»** που οργανώνει το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

27 - 29 Ιανουαρίου, ώρα 09.00-21.00: **Εργασίες του επιστημονικού συνεδρίου με τίτλο: «Από τη χώρα των κειμένων στο βασίλειο της σκηνής».**

το σκίτσο του μήνα

George Kalogeropoulos 3/2>11

σημειώσεις

➤ Δεύτερο κείμενο, όπως μαθαίνουμε, συντάσσεται αυτές τις ημέρες στο Υπουργείο Παιδείας για τις αλλαγές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κείμενο στο οποίο «στρογγυλεύονται» διατάξεις που ενόχλησαν την πανεπιστημιακή κοινότητα. Ωστόσο, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, δεν αλλιάζουν οι προτάσεις για τα Συμβούλια Διοίκησης και τον διορισμό πρύτανη μετά από διεθνή διαγωνισμό, που αποτελούν και το κύριο θέμα στο οποίο αντέδρασαν πρυτάνεις και καθηγητές των πανεπιστημίων. Το κείμενο αναμένεται ότι θα ανακοινωθεί μέσα στον μήνα, οπότε οι απορίες θα λυθούν.

➤ Στενεύει ο κύκλος των συνεργατών της

Υπουργού Παιδείας. Οι παρενέργειες που έχει προκαλέσει τους τελευταίους μήνες η πολιτική του υπουργείου στον χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας, οδήγησε στην παραίτηση του γενικού γραμματέα έρευνας και τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας κ. Αχ. Μητσού. Ο κ. Μητσός κατηγόρησε σε δηλώσεις του τον Υφυπουργό Παιδείας κ. Γ. Πανάρετο για συγκεντρωτισμό και τόνισε ότι από την αλλαγή των όρων αξιολόγησης σε μεγάλα προγράμματα, όπως ο «Θαλής» και ο «Ηράκλειτος», καθυστερεί σημαντικά η απορρόφηση των κοινωνικών κονδυλίων. Για τον ίδιο λόγο έχει αντιδράσει και η Ομοσπονδία των καθηγητών Α.Ε.Ι. (Π.Ο.Σ.Δ.Ε.Π.) που κατηγόρησε το Υπουργείο για ε-

μπαιγμό. Μήπως είναι η κατάλληλη περίοδος για να αναζητηθεί γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ Υπουργείου και πανεπιστημιακών;

➤ Η ανεργία των νέων πτυχιούχων καλπάζει! Όπως αποκαλύπτει πρόσφατη έρευνα της Eurostat, 14.000 πτυχιούχοι κάθε χρόνο μένουν στα αζήτητα! Και μετά ζητάμε από τους νέους αισιοδοξία και ελπίδα!

➤ Αυτό, όμως, που δεν δείχνουν τα νούμερα και δεν καταγράφουν οι στατιστικές είναι το γεγονός ότι οι νέοι αναγκάζονται να αποκρύπτουν από τους αυριανούς εργοδότες προσόντα, όπως μεταπτυχιακά διπλώματα, προκειμένου να προσληφθούν!

➤ Το μαρτύριο των νέων πτυχιούχων δεν τελειώνει εδώ: όσοι αποφυγούν τον επιίατη της ανεργίας και αντιμετωπίσουν θετικά την ιδιαίτερα ψυχοφθόρα κατάσταση της ετεροαπασχόλησης-υποαπασχόλησης και της ελαστικής εργασιακής σχέσης, που πλέον είναι της μόδας για τους εργοδότες, αντιμετωπίζουν τη ζοφερή πραγματικότητα των χαμηλών αμοιβών για όσους καταφέρουν να βρουν δουλειά, χωρίς να ακολουθείται κάποια συλλογική σύμβαση! Χαρά στο κουράγιο τους!

➤ Οι πρυτάνεις στην έκτακτη Σύνοδό τους τον Δεκέμβριο τόνισαν ότι «δεν υπάρχει σήμερα πολιτική εγγύηση του διαλόγου, στο βαθμό που συνεχίζονται

εντεινόμενες η καταστροφάντηση των ελληνικών δημοσίων Πανεπιστημίων, οι επεμβάσεις στη διοικητική αυτοτέλειά τους και η εφαρμογή μέτρων οικονομικής ασφυξίας, ιδιαίτερα σε σχέση με θέματα τακτικού προϋπολογισμού, προσλήψεων προσωπικού και φοιτητικής μέριμνας». Για όλα αυτά η ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας τι θέση έχει; Και κυρίως ποιες πολιτικές έχει θέσει σε εφαρμογή, ώστε να αντιμετωπιστούν τα μείζονα προβλήματα της ανώτατης εκπαίδευσης; Καλό είναι οι «γάτες» να πιάνουν και κανένα «ποντίκι». Προς το παρόν ασχολούμαστε με το τρίχωμα...

Ο Τυφλοπόντικας